SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
18 APL 1950

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 15—Vol. XLVIII | FRIDAY 14TH APRIL, 1950. | Registered at the G.P.O. as a Newspaper | PRICE: FOUR PENCE

A PRAYER

"God grant me the serenity to accept the things I cannot change, the courage to change the things I can, and wisdom to know the difference."

પ્રાર્થના

ઓ ઇશ્વર જે વસ્તુઓને હું ફેરવી નથી શકતો તે સ્વિકારી લેવાની મને શાંતતા આપો, જેને ફેરવવાની મારામાં શકત છે તેને ફેરવવાની મને હીંમત આપો, અને બન્ને વચ્ચેનો તફાવત સમજવાની બુદ્ધિ આપો.

JAYBEE SILK HOUSE

(FORMERLY THE JAPAN BAZAAR)

JOHANNESBURG'S FAMOUS SAREE HOUSE

45" Wide COLOURED GEORGETTE. Superior Quality. In following shades: Pink, Salmon, Saxe, Royal, White, Emerald, Red, Purple Wine, Maroon, Black, Orange, Lemon, Petunia. Ideal for Sarees. Yd. 7/11.

—o—

45" SUEDE SILK, White, Pink, Sky Per yd. 7/11.

—o—

JUST ARRIVED! 45" wide TINSEL GEORGETTE. All Shades. Per yd. 15/-

SAMPLES ON REQUEST.

—o—

FOR BLOUSES SWISS EMBROIDERED GEORGETTE, 36" per yd. 12/6.

VELVET. 44" Chenile Georgette in all latest Shades Suitable For Sarees. Per yd. 22/6

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. In all leading shades. Now reduced to £4/10/0. each.

—o—

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES. Attractive Embroidery. Special price £4/4/0. each.

—o—

GEORGETTE JARI WORK SAREES, with attractive wide borders in all shades. Reduced to £6/10/0. each.

—o—

GEORGETTE HEAVY JARI WORK SAREES, with Jari work borders in all shades, £12/12/0 each.

MEN'S PURE SILK SHIRTS. Cream. Collar Attached. All Sizes. 27/3 each.

FANCY TINSEL SAREE BORDERS In Latest Designs & Colourings 8 yds. to a piece From 25/- To 50/- per piece.

SAREES ★ Printed Voile Sarees. In Latest Designs. Pink, White & Blue Ground. 5 yds. lengths. 25/- each 6 yds. lengths. 30/- each

Phone 33-6229. —— 39a MARKET STREET, JOHANNESBURG. —— P. O. Box 5169

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.
Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

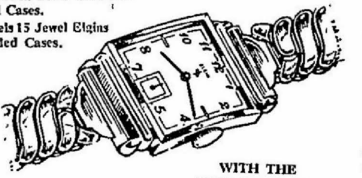

WITH THE NEW MIRACLE DURA-POWER MAINSPRING.

ADVANCE 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.

COR. ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

BONES WANTED

We Pay £7 PER TON F.O.R. your Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE

BULLBRAND FERTILIZERS LTD

SARNIA, NATAL

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion'

If not, Why not?

PHONE 33-2651.

MASTER BROS.

Manufacturers of Ladies and Girls Straw and Felt Hats

Wholesale Merchants and Direct Importers.

House For Keen Cash Prices.

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેકટ ઇમ્પોર્ટર્સ.

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ, બ્લાન્કેટસ—એબી બાળકો માટે જાત જાતનો માલ—તેમજ કેપડીછીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ
ફોન
૩૩–૨૬૫૧

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 21429

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

15 & 17, Cross Street,

DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

MANAGING DIRECTOR: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S. A. Police.

Manager: MINDEN PLUMLEY., ex Hendon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.

Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out In Strictest Confidence.

11/12 Pastena Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199, Johannesburg.
'Phones:—Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1490

THE

NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાયરટ વીગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"NATVAR MANSION"
74 Victoria Street,
DURBAN.
Telephone 25845. P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE" Durban.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Digonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478
Tel Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

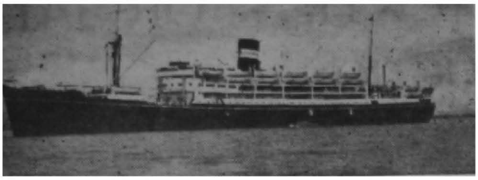

B. I. S. N. Co. Ltd.

Announce the re-introduction of direct calls at Karachi. S.S. Karanja leaves Durban 5th May, 1950, for Bombay, Calling at Karachi and Bedi Bandar.

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£66—0—0
Second "	"	"	"	45—0—0
Inter-Class	"	"	"	30—0—0
Unberthed (Deck) without food				18—15—0

Muslim Special Food £10—17—6 Ordinary Food £4—15—0
Hindu Special Food £10—0—0 Ordinary Food £4—2—0

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS [PTY] LTD.
390 PINE STREET — — DURBAN.

Men who matter

shave with Gillette

Today no man can afford to neglect his appearance. The daily shave is a matter of great importance; and men who matter shave with Blue Gillette blades, knowing full well that these give the closest, smoothest, best-looking shaves that they have ever known.

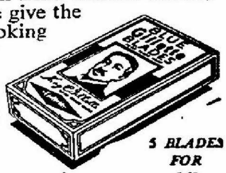

Blue Gillette Blades

5 BLADES FOR 1/3

'Good Mornings' begin with Gillette

4645-1

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ લાલુભાઇ કાદીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ ચોખા ઘીના, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારું વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, પાતરાં વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6576. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President Street Corner Diagonal St., Johannesburg

Full details of services to Nairobi may be obtained from any I.A.T.A. Travel Agent.

FLY EAST VIA NAIROBI!

Fly by Constellation from Nairobi to BOMBAY.

Immediate connections for AUSTRALIA, BURMA, CEYLON, NEW ZEALAND, and the FAR EAST arranged.

Fly direct and save time and money.

Fare NAIROBI BOMBAY £83 single £149.8s return.

AIR-INDIA International

Shell House, Delamere, Nairobi, Cables "AIRINDIA" Box 1010.

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોરડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશ તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG
PHONE 33-4691. BOX 2526.

INDIAN OPINION
Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1905·

No. 15—Vol.-XLVIII. FRIDAY, 14TH APRIL, 1950 Registered at the G.P.O as a Newspaper. Price: FOUR PENCE

Indian Opinion

FRIDAY, 14TH APRIL 1950

A Word In Season

THE opinion of King George III of England regarding politics and politicians has been often recalled. "Politics," remarked that monarch, "are a trade for a rascal, not a gentleman;" and, any student of the political history of the eighteenth century will agree that he had ample opportunity of forming a correct and considered judgment.

It has sometimes been suggested that the terms of the criticism were unduly severe; the remark, perhaps, a little exaggerated. We hardly think so. Certainly not, when politics are made a trade, as unhappily, they all too commonly are. For, if we are at all influenced by regard for Truth (which Gandhiji identified with God), we shall recognise that the objects of the trader, first and foremost, are self-enrichment and self-aggrandisement.

It is, of course, inseparable from the established trading sytsem that the needs of the consumer shall constitute the occasion for the trader to turn those needs to his own profit. That is business; the trader's business, according to the recognised canons governing that form of commerce. When, however, politics are perverted to a like sordid end—selfrichment or self-aggrandisement; both or either—a much graver and far more serious situation arises.

The customer-public is very little if at all beguiled by the purveyors' talk of "service." It is well aware of the real object that prompts the trader to go into business, and perceives that professions of "service" are but just as much "sales talk" directed to the same unaltruistic end, viz: to get as much as possible for as little as the customer can be persuaded or compelled to accept.

Now, the political adventurer, careerist, self-seeker, does, almost invariably, profess to be influenced, in his appeal for support, by the motive of Service. He claims to stand for certain principles to promote which he is ready to sacrifice himself if only a sufficiently large number of others who share his views will entrust him with their mandate. He has no axe of his own to grind; no selfish purpose of his own to serve. Altruism is, so to say, his middle name.

And, so he gets himself "discovered;" struts his little hour upon the stage; perhaps achieves some little success, though probably more failure, on the political Tom Tiddler's ground; ends, up, eventually by getting himself "found out." His erstwhile supporters are fortunate if they haven't had to pay dearly for their misplaced confidence.

If he answers George the Third's definition of the type sufficiently closely, he will probably have utilised the opportunities afforded by his public career, even though a brief one, to self advancement of one kind or another. Let it not be thought that these and similar reflections are applicable only to any one set or order of politics and politicians. Personal ambitions, love of the limelight, and, sometimes, even the prospect of "its helping business along a bit," all too often play an obviously pronounced part in the formation of comparatively small organisations, ostensibly established for public service and from altruistic motives.

In some cases it is very like the purchase of a reward or decoration by a self-made man. The needy and pre-occupied, themselves unable to plead their cause who therefore trusted him to do so, sooner or later discover their mistake. They have made the same mistake so often that eventually they despair of ever improving their lot except through their own struggles and sufferings. Meanwhile, in sheer disgust, they refuse to have anything more to do with public matters.

We believe that this is by no means an exaggerated or overcoloured picture of the present position in South Africa. It is intentionally an "impressionist" picture, rather than one of detail, but should serve the purpose that prompted its painting, that of a word in season.

The Future Of The World

THE future of the world seems to hang on what the treatment of the white races towards the darker races is going to be. If this one question is not amicably solved soon the world will be plunged into a conflagration, the like of which has never yet been seen. Such forebodings are horrifying and yet one has to face facts. In so far as we Indians are concerned, our minds seem to be absorbed in our own little problem. The present Nationalist Government are intent upon deciding our fate according to their own light, unconcerned about the feelings or the wishes of the affected people. But our little problem is fast sinking into insignificance before the vast problem of the millions of the black people inhabiting the whole of the African continent, with whom the American Negroes are also now joining hands. The Nationalist Government have taken the stand that we Indians are undesirable foreigners in this country and if we refuse to voluntarily quit the country we shall be placed in circumstances which will compel us to do so, unless we are satisfied to accept the status of semi-barbarians, such as they have chosen to assign to us. But even so, our position is becoming precarious, because, though we may be inclined to accept the status assigned to us by our white rulers the question is whether the nine million Africans are willing to tolerate our presence among them. If they are not, it will surely not take them long to wipe two hundred and eighty thousand of us out. The Africans will be willing to accept us only if they find that we are useful to them and are not here merely to exploit them. It is up to us to make them feel that we are here to serve them and to do everything in our power for their emancipation. They can even then tell us: "Numerically we hold the ground here and we can well look after ourselves; you better please leave us." Our reply to that can be that, "a vast majority of us are sons of the soil just as you are; the only claim we have to this country is on that score; we assure you, however, that we do not want to be a burden on you but to live here as your true friends; we further assure you that our ancestral home—India—has struggled hard successfully to free herself from the foreign yoke and she has your welfare at heart and is anxious to see that you too are no longer spoon-fed by the self-appointed and self-styled trustees, who have betrayed you and that you are able to breath the air of complete freedom; that it will, therefore, not be to your interest to drive us out but to treat us as fellow human beings and thus befriend and not antagonise India, who has proved by word and by deed that she stands for the emancipation of all the oppressed people of the world." But it is not enough for us merely to say this to them. We must prove it to them by our own deeds.

What The Rulers Think

The rulers seem to be firmly convinced that the problem of the races can only be solved by confining the races into separate areas. The resentment to that is growing as strongly and rapidly, if not more. The feelings of the non-white people have been roused to such a pitch that there is no knowing when they will burst like a volcano. What is the cause of all this tronble? Is there anything inherently wrong in separation? No. If there were then G J

would not have created separate races. But there was a purpose in so creating them. It was certainly not that some should be low and some high. That is what man's perverted mind has done. Such mentality has brought about wars and every war has given a lesson to mankind; but alas! memories have been short lived and the lesson has been forgotten. God has meant all humanity to live in harmony and to seek unity in diversity. It is not actually the separation but the spirit behind it that is objectionable. What is behind the Apartheid policy? It is fear, hate, selfishness, and above all, arrogance of the white skin. That superiority complex is born of utter ignorance, it is devillish and must be eradicated before it eats up those who indulge in it. Instead there ought really be fearlessness, love and unselfishness. There would then be no discriminatory laws based on race or colour. They would be based on moral code and would apply to all alike. If all were allowed to lead a happy family life and given equal opportunities and amenities there would be no clash of colour or race. Who can deny that all the trouble that has arisen in South Africa is from the spirit of self-aggrandisement on the part of the ruling race, which has sought to provide itself with all the good things in life at the expense of the non-white races, which have been kept suppressed in order to be exploited. That there have been and are worse conditions existing in other parts of the world is a very weak argument in defence of White South Africa who boasts so much of her enlightenment.

False Belief

Even some enlightened Europeans believe that the white supremacy in South Africa can be upheld by a large scale immigration of Europeans, thus increasing the numerical strength of the white people, who are outnumbered by the non-whites by four to one; and they cite the example of White Australia. There is no defence for Australia's policy. Such a policy will not pay in the end. In any case she is quit differently situated and if South Africa desires to copy her why not copy the good side, which is that apart from her closed door policy Australia has no discriminatory laws based on race or colour. The white race in South Africa cannot, in our humble opinion, be maintained by increasing its numerical strength and by pursuing its present policy. In that way it will be annihilated. It can be maintained only by its own merit and superior character.

Who Needs Evangelising?

The motion adopted by the Congress of the Dutch Reformed Churches, in this connection, is thought provoking. We are in agreement with it in so far as it states that "the policy of separate development is accepted as a sound basis on which European and Bantu may live amicably together without the interests of the one clashing with the other and without the one feeling that the development of the other is a threat to himself." "In his own area," the motion goes on to say, "the Bantu should be guided, in conformity with this own national background and impregnated by Christian civilisation, to develop naturally to full nationhood." For this, obviously, the Bantu must be given full and equal opportunities, which he has hitherto been denied. Moreover an interpretation is necessary of what "Christian civilisation" means. We think it is wholly un-Christian to say, as the motion says, that "the Bantu will be taught that he will never be able to claim direct constitutional rights in European areas and that Europeans, in the same way, will not be entitled to political rights in Bantu areas." There can be no barriess when people have reached full nationhood.

The second resolution is very pious and if it is carried out in a true spirit, we have not the least doubt that the racial problem in South Africa would be amicably solved and would bring happiness to all. The resolution reads: "Earnestly realising that the only true and lasting solution of the racial questicn must rest on a pure Christian foundation, this Congress solemnly calls on the people of South Africa to invoke, in constant prayer, the guidance of the Almighty for our statesmen and State officials who must lay down the policy."

With all due respect to the Congress of the Dutch Reformed Churches we doubt if even that Congress realises the true meaning of the terms: "Pure Christian foundation," "prayer," "guidance of the Almighty." Guidance of the Almighty can only be sought and had for things that are pure and truly Christian. How can there be any guidance of the Almighty when the approach itself is impure and un-Christian?

The Congress further resolved "that this Congress is convinced that a desirable atate of race relations can best be achieved by evangelising the Bantu races." The Bantu people are today so enlightened that they are able to and do ask whether it is really they who need to be evangelised or those white rulers who profess to be Christians but are not practising the precepts of Christianity who need to be evangelised?

How We Should Act

WE have received from the Transvaal Indian Congress an advertisement appealing to all the Indians to observe "hartal" on Monday 1st May, 1950, which has been proclaimed Freedom Day—A People's Holiday by the Defend Free Speech Convention. The Congress asks the Indians to join with all sections of the people of the Transvaal —African, Coloured and European —to protest against the Ghetto Act, the proposed Group Areas Reservation Bill, and the Colour-bars and to demand free speech, movement and assembly, end of the Pass Laws, decent wages, votes for all, land for non-Europeans, aed says "we must join the demonstrations, we must close our shops and premises and go forward together for freedom."

We have no doubt the time to act has come. But we must act in a spirit of non-violence. If we have not developed that spirit in thought, word and deed such demonstrations as these will do more harm than good. May Day is the recognised Labour Day. We do not think it was wise to have chosen that particular day for our protest. Our protest should be in the form of fast, prayer and humiliation. There are a great many things that we should do to ourselves before challenging the Government. For instance, are we able to take a vow of truthfulness, love and non-violence in all our dealings? The first thing the Africans have to do is to boycott all Municipal Beer Halls and vow not to touch intoxicating drinks, and never to resort to violence under any circumstances. We

ANNOUNCEMENT

WE HAVE PLEASURE IN ANNOUNCING THE APPOINTMENT OF

MR. ABOOBAKER ABDOOLA

123 Sparks Rd, OVERPORT

DURBAN—Telephone 882480

AS AGENT THROUGHOUT NATAL FOR

AFRICAN INSURANCE UNDERWRITERS LTD.

TO TRANSACT
FIRE AND PROFITS INSURANCE
STORM, TEMPEST AND FLOOD
TOURISTS' AND BAGGAGE
PERSONAL ACCIDENT
SPRINKLER LEAKAGE
MOTOR VEHICLES
PLATE GLASS
BURGLARY
MARINE
PUBLIC LIABILITY
DRIVING ACCIDENTS
EMPLOYERS' LIABILITY
FIDELITY GUARANTEE BONDS
PROPERTY OWNERS' LIABILITY

would like to know how many are prepared to do this. Are there a hundred such men among Indians and Afrioans? If there are, let them come out. They will be able to achieve more than ten thousand joining a demonstration with doubtful motives. Let us fully realise the seriousness of the situation and take a step in a dignified manner from which we would not retract even if the whole world goes against us, even if death faces us. Whilst, therefore, we do not in the least desire to damp the enthusiasm of our brethren we are not inclined to advise them merely to follow like sheep. Each one must think for himself and act truthfully according to the dictates of his or her own conscience. Our sympathy is with the cause but we must move thoughtfully step by step. Our attitude will perhaps not satisfy the extremists amongst us. Let our extremism be directed to ourselves and to developing our own character which will enable us to face the whole world calmly and coolly and yet resolutely. That can only come through the grace of God and the grace of God can only come through indomitable faith in Him and in tense prayer. Have we that faith?

But the forces that are at work should be a warning to the Government as to what is to come. They have to decide as to whether they want peace and progress in the country, for which we stand and for which we fervently pray, or they want chaos, which will bring nothing but misery.

M. L. SULTAN TECHNICAL COLLEGE

ANNUAL REPORT

The Principal of the M. L. Sultan Technical College in his annual report for the year ending 31st December 1949 says:

HUNDREDS of boys and girls had left the primary schools only to find that there was no high school accommodation for them.

The College Council again made a determined effort to erect buildings on the Curries Fountain site so that alternative educational facilities could be provided for those requiring vocational trrining. With the written authority of the Finance Committee of the Durban City Council, strongly supported by the Orient Islamic Institute and the Hindu Seva Samaj, a direct approach was made to the Durban Indian Sports Ground Association with a request that the College be allowed to build on an unused strip of the site allotted to it. A strong deputation consisting of nine members of the College Council waited on the Council of the Durban Indian Sports Ground Association on December 13th, 1948. Every aspect of the position was discussed and the full implications explained. Plans were shown and all questions answered to the satisfaction of the members present. The deputation left with the impression that the sportsmen had at last realised the urgency of the case that building operations would soon be commenced.

It was not until 19th March, 1949, that the College learned with a sense of deep shock and frustration that the Durban Indian Sports Ground Association could not see its way clear to allow the College to build on the strip of land adjacent to Sastri College until such time as an agreement between the Association and the Durban City Council regarding the Argyle Road Sports Ground is signed.

Since that time the Colleke has again approached the Durban City Council and the Indian Sports Ground Association but so far the agreement has not been signed and the Sports Ground Association has refused to relax its restrictions.

The one bright spot in the depressing story of the College buildings is the practical encouragement given throughout by the Union Department of Education. The initial grant-in-aid towards our building was set at £7,000 for the year under review. It is hoped that provision will be made for this amount to stand until such time as the College site should actually become available.

College Expansion

The policy providing educational facilities for part-time students is approved centres has taken the activities of the College into new areas where a great deal of experimental work is being carried out. New branches were established at Umkomaas and Tongaat. The latter branch has proved to be very progressive and the enrolment of 299 in the second half of the year was most encouraging. At Umkomaass to work undertaken was mainly with women and girls wishing to learn dressmaking. The commercial classes have not received much support and it would appear that a more suitable agriculturally biased scheme of training would be better received in that area.

The College branch remains the mainstay of the College. The drop in enrolment at this important centre has 321. At the two branches in Clairwood there was a drop in enrolmdnt of 279. The Depot Road Branch lost 49, the Hindu Tamil Institute 70 and Mount Edgecombe 36. The opening of branches at Umkomaas and Tongaat with their enrolments of 88 and 269 respectively helped to maintain the high enrolment of the College. In 1948 the enrolment in all centres was 2314. In 1919 the total enrolment including that of the new branches was 2994.

As the M. L. Sultan Technical College is not yet a member of any of the various associations dealing with commercial and technical education, it is hoped that it will not be overlooked when the policy for non-European technical education is being considered and National control established. The ever increasing large numbers of African students enrolling with the College is indicative of the confidence which the African has in our institution. The close co-operation with the African and his educational needs makes this College unique and the experience gained from this Association should prove invaluables.

Agricultural Training For Indian Market Gardeners

Concern has been shown by responsible Indians that the small Indian market gardener has no facilities for being trained in his work. The gradual movement of Indian youth away from the land is having its effect on the supply of fresh wholesome vegetables to both European and Indian and the high prices of the reduced quantities available are having an appreciable effect on the cost of living. The College is presently considering the institution of a new type of training for Indian youths and discussions are even now taking place between the College and representatives of all local Indian agricultural bodies.

University Recognition

The College has conducted, with no small measure of success, classes in diploma grade subjects: The mature students taking these courses are, whilst studying, qualifying in the practical aspects of their professions, the full diploma being granted to students only when they have completed two years of satisfactory and responsible work. Many of these students are capable of undertaking further courses of study and it is hoped that the University of Natal may be able to give some definite recognition of their work thereby encouraging this worthy type of student to even higher efforts.

M. L. Sultan Charitable And Educational Trust

In setting aside £100,000 for charitable and educational purposes, Mr. M. L. Sultan, after whom the College is named, has set a magnificent example to he Indians of Natal. Many years have elapsed since Mr. Sultan offered an amount of £12,500 towards the erection of the College building, the estimated cost of which was then £23,000.

Since that time the cost of building has increased tremendously and the original estimate is now hopelessly inadequate for the needs of the College. It is confidently anticipated that when the actual extent of these needs is known, the newly-formed trust will take up its full share of the additional responsibility in providing a building worthy of the College and its esteemed patron.

Examinations

From a survey of the examination results obtained by our Standard VI, VII and VIII students, there is a noticeable difference between the successes of Indian and African. The 281 Indian students who wrote these grades gained 415 subjects credits or 1.475 pet student. Their 45 fellow African students gained 20 successes or 0.445 per student. This confirms the statement made in Council that the African student tends to retard the progress of the class he attends.

In the same grades 192 of our students wrote examinations in Afrikaans and 348 wrote examinations in English. The credits gained were 6 and 182 representing a 3 per cent. and 52 per cent. pass respectively. When it is remembered that students must pass in two languages to obtain full certificates in Standards VII and VIII, it will be appreciated that, with Afrikaans as one of the compulsory subjects, our students have little chance of obtaining full certificates.

It would greatly encourage the study of languages if the system of examination could be simplified and I would suggest that this might be done by abolishing the present gradings of Language A and B and that they be replaced by a single grade paper. Students writing compulsory language examinations could receive an elementary credit on obtaining 25 per cent, an intermediate credit on obtaining 40 per cent. and an advanced credit on obtaining 55 per cent. while those obtaining over 75 per cent. could be credited with a distinction. Full certificates could then be issued to students obtaining an intermediate or higher credit in one language and an elementary or higher credit in the other.

FOR THE ENLIGHTENMENT OF MR. NORRIS DODD

AN "intelligent American (the words are 'Die Burger's) said: "I still wonder how it is possible that such a small European population can do so much for the Natives in South Africa."

The American is Mr. Norris G. Dodd, Director-General of the United Nations Food and Agricultural Organisation, who spoke these words of wisdom just after a two weeks' conducted tour of the Union's agricultural centres.

The Nationalist Party and Mr. Dodd seem to be running a mutual idolatory competition with both tying for first place.

Thus 'Die Burger' sees in Mr. Dodd a man who has discovered in only a few weeks what the Native Representatives and the Opposition are just too dumb to learn. This "discovery" is that the Natives in the Reserves show very little interest in the care and conservation of their soil, in improvements in their livestock, and in better farming methods generally.

Mr. Dodd may not have had much time (only 3 of the 14 days did he spend in the Reserves of the Eastern Cape and Natal) or he may have made other discoveries.

He may have discovered, for instance, that there is such an institution in South Africa as the migratory labour system which deprives the Reserves of their menfolk, leaving women and under-nourished children to nurture the soil.

And if he had stayed long enough, Mr. Dodd may have learnt what the system of migratory labour does to the African himself.

Morally Wrong

Said the Social and Economic Planning Council in their report of 1946, condemning the system as "morally, socially and economically wrong":

"It cannot be right to force the separation of the worker from his family for many months on end. The migratory system is resulting in the breakdown of Native family life. Widespread prostitution, marital instability, adult crime and juvenile delinquency, venereal disease and sexual perversions are amongst its effects which are aggravated by the abnormal sex ratios in urban and rural areas."

Quite a long list of what the small European population does for the Native, eh, Mr. Dodd?

Shall we go on to tell you of the 83 per cent. of African children who never go to school, of the babies that die of generally harmless children's disease in the Ciskei because of under-nourishment and, in some cases (see the Red Cross reports) of plain starvation?

But then, according to 'Die Burger,' you probably feel the Africans deserve no better "because they pay no taxes to speak of."

You probably did not have time, Mr. Dodd, to peep into Hansard. But Major Piet van der Byl said in Parliament last May: The whole economic structure of the country was based on Native labour and without this source of manpower, that structure would collapse . . .

It was well known that without cheap labour not a single gold mine could operate, and it was fair therefore to say that the Native was responsible for the total mining revenue that accrued to the State . . .

Twenty per cent. of income tax paid by farmers was made possible by Native labour, also 20 per cent. of industry's taxation...

In short . . . the Natives were responsible for the State's ability to tax, and were therefore the real source of a great part of the proceeds of income tax quite apart from their contribution to other taxation.

Who carries the burden in South Africa, Mr. Dodd—black man or white man?

—'The Guardian.'

FORMER COLONIAL-SECRETARY ON THE NATIVE QUESTION

BRITAIN'S responsibility in the African Protectorates could not be transferred to any minority without a breach of trust and considerable resentment by Africans, according to Mr. Arthur Creech Jones, the former Colonial Secretary.

"The pursuit in Southern Rhodesia of a policy based on an idea foreign to the traditional British policy is evidence of the changes that occur when London withdraws its responsibility," he writes in the 'Spectator.'

"Parliament will not lightly set aside the assumptions on which our policy is built—the recognition of equal rights of all subjects, and the progress to self-government."

The Africans' racial awareness and "internalism" could not be held up, he goes on. They would have to be wisely guided: It was unfortunate that many Africans put wrong and unjust interpretations on many of the constructive efforts being made in the Colonies.

"But confidence is not strengthened," he declares, "by the further retrogression of Native policy in the Union of South Africa or by other tendencies in Southern Africa."

Mr. Creech Jones said that a more positive approach was necessary from the Africans themselves.

"Often they should be more forthcoming in creating confidence and displaying co-operation and goodwill in regard to the projects which help their development and welfare.

"These gains, however, depend on the mutual respect and the participation by Africans in consultation and decisions at all levels.

"This is the British policy and the only policy likely to disperse the shadows over British Southern Africa."

GANDHI AND MARX

By K. G. Mashruwala In 'Harijan'

III

BEFORE proceeding to the Marxian doctrine about Life and the Universe, it is pertinent to mention that Gandhiji's is not the only *ism* which accepts the doctrine of "God alone Is." There are other isms also which do it, and on the authority of those very scriptures (*Gita*, *Upanishads* etc.), which Gandhiji accepted as authoritative. But curious though it may seem, the lessons which they draw from this philosophy are the opposite of those which Gandhiji did. This leads them to reasoning and acts similar to principles and methods of the communists in some respects.

Gandhiji draws the following lesson from his faith that the whole Universe—sentient as well as insentient—is a manifestation of one Life (The reader will please bear in mind that I do not quote Gandhiji. The language is mine):

"When all life is one, and the whole universe including myself is a manifestation of God, whom may I regard to be my enemy, a wicked being, one whom I am free to hate? Whom may I fear or inspire fear in? Whom may I regard as closer to me than others? Whom may I regard as trivial enough to be sacrificed by me for an end?

"Although in truth my being is His, a mysterious law of His binds me with my body with such attachment that I cannot absolutely give up a desire to keep it fit and alive. I do not commit suicide or regard it as proper, in spite of evil in myself. How then may I regard another as deserving to be killed, because of evil in him?

"True, it is by Faith that I hold that the universe is a manifestation of God, and that apart from Him I am nothing. But I have not actually attained that stage. I am yet not free from passion, prejudice, violence, discriminatory attachments etc. Consciously or unconsciously, my acts reveal my real condition. But if Truth is as I believe, it to be my incessant effort must be to reach a condition consistent with my Faith. This is possible only if I accept non-violence as the supreme *dharma* (law) of my life and regulate all my thoughts, words and actions in accordance with that law. All such pledges, rules of conduct and duties, as would fulfil the law of non-violence, must be sought out and diligently followed. If I allow myself freedom to kill or punish others for their wickedness, or for obstructing my aims, objects and efforts, the statement that all life is one remains a futile academical dissertation on my part."

As stated above there are others also who regard the universe as the manifestation of One Life or Átma. But they do not deduce the same lessons from the doctrine, they allow themselves the right to destroy, punish or otherwise forcibly restrain all those 'evil-doers' who go by the 'wrong path,' harass the 'righteous,' spread 'false doctrines' etc., and regard that for proper reasons the duty to inflict violence is as imperative as the duty to love. Such *proper reasons* might arise from differences of stages of evolution, number of individuals involved, their caste, creed, country, race, wealth and other differential factors. Herein lies the difference between Gandhiji and other acceptors of the doctrine of 'God alone Is.'

I shall now consider the Marxian doctrine in my next.

Things In General

The S.A. Press And The Government

"Scrutator" writes in 'The Natal Witness' dated April 5: Most of the English dailies in South Africa are frankly party papers, but I do not think that anyone will claim that they are more so than the Afrikaans papers. It is for this reason that one gropes round for a explanation of the Government's attacking not "the United Party Press," but "the English Press." Nationalist papers are in quite a number of cases frankly propagandist organs It may be that the propaganda is a little more skilfully disguised in some of the English papers. There is an increasing technique among Nationalists of accusing anyone who criticises the Government of sabotage, and anyone who points to the obviously increasing danger of unrest among the non-European people as one who incites to violence. This is a technique which must be resisted. We must not bow to it. If we feel the country needs warning, we must warn it, whether we are accused of inciting to violence or not...... Nationalists complain of the misrepresentation of South Africa in overseas papers. There is no doubt that this misrepresention exists: one could give chapter and verse for it. There is exaggeration; there is occasional maliciously false propaganda. But, on the whole, what hurts the Government and its supporters is not the false information, but the unfortunately true information which is cabled overseas. No overseas correspondent could do the Nationalist cause more harm in England or America than by sending verbatim copies of some of the speeches made from the Government benches. In the end, the way to recover our damaged reputation overseas is not by attempting to censor foreign correspondence, but by remedying the situation at home.

The Prime Minister On Apartheid Policy

Speaking in the Union House of Assembly on Wednesday in reply to General Smuts who had asked for a definition of apartheid, the Prime Minister, Dr. D. F. Malan, said, administratively the Government were applying their policy of Aparteid by introducing separate facilities in public places. There had been the Mixed Marriages Bill. Was that not Apartheid? There had been the Immorality Amendment Bill which the United Party had allowed to pass through the third reading without opposition. Was that not Apartheid? There was also the Population Registration Bill.

Opposition Members: Is that Apartheid?

The Prime Minister: You branded it as Apartheid.

The Prime Minister said more legislation would follow to implement the policy of Apartheid. Soon most important legislation providing for seperate residential areas would be introduced. Even when this was done and when the measure was enacted the Opposition would probably still ask what Apartheid was. He had always stated clearly that total territorial Apartheid was impractical under present circumstances in South Africa, where the whole economic structure was based to a great extent on Native labour. The Nationalist Party held that in European areas Natives and Europeans must continue to live together for a time. The first aim of the Government's policy was to see that the flow of Natives from their tribal areas to European areas was checked and, if possible, stopped, without harming the demand for labour in the European areas The Government also aimed to return as many Natives as possible, now living in European areas, to their tribal homes. To do this, however, a great increase in the Native areas would be necessary and, to prevent serious congestion, much more land must be provided for the Natives.

"Australia Must Be White"

Australia would never be a worthwhile country if it became a nation of mixed races, Mr. Arthur Calwell, a former Immigration Minister, told a Labour Party conference at Melbourne. "You cannot have a dusky Australia. It has got to be White," he said. "Our policy is to some extent racial. Let us face up to it and defend it."

Mr. Strydom On Immigratoin

We are going to need all the determination and courage of the Voortrekkers, the Huguenots and the British settlers to maintain the civilisation in South Africa," said Mr. J. G. Strydom, Minister of Lands, at a Van Riebeck Day celebration in the Hofmeyr Hall, Capetown. Recent events in India and the colonies of Netherlands in the Far East, said Mr. Strydom, "are very worrying to us." The question which every European should ask himself to-day was whether the White race would be maintained in South Africa or whether only their monuments would eventually remain,

'Manchester Guardian' On Britain's Colonial Policy

The 'Manchester Guardian' said in a leading article on April 10 that Britain badly needed a new statement of constitutional policy in her Colonies, with special reference to race relations. "As many Colonies emerge from the shelter of Colonial Office rule, the winds of racialism bear down on them and few have found a rig of sails under which they can keep their course in that wind," says the article. "A storm threatens most immediately and severely those African territories with substantial mixed populations. The agitation over the projected (though not yet publicly defined) constitutional changes in Tanganyika is the latest instance. The 'Manchester Guardian' quoted Cecil Rhodes as saying "equal rights for all civilised people." The newspaper went on to explain: "This need not mean that uncivilised or less civilised men have in some respects lesser rights. "It allows differential franchise aiming at some correspondence to the contribution which different members of the community make to the common good. The limited franchise of Nineteeth Century Britain was based on the degrees of property. It should not be difficult to add a supplementary test of literacy and on the double foundation to build up a list of electors qualified to vote directly and indirectly for the members of the Legislative Council."—Sapa-Reuter.

First S.A. Indian Receives High Degree From U.S.A.

Dr. Khushalbhai H. Patel, who has just returned to South Africa after completing his studies in the Faculty of Chemical Engineering at the Colombia University, New York, is the first South African Indian to receive the Ph.D. in chemical engineering. Dr. Patel who is twenty-seven years of age was educated at Johannesburg, taking his B.Sc. with distinction at the Witwatersrand University. He went later to the United States for post-graduate studies in his favourite subject. Within thirteen months he received his M.Sc. degree at the University of California and was appointed Teaching Assistant in chemical engineering for a term. He then went to the Columbia University, New York, for his final degree and became a Ph.D. His Ph D. thesis was: Individual Film Transfer Units in Continuous Counter-current Liquid-Liquid Extraction and Gas Absorption. Dr. Patel has been elected to Membership of several leading Institutions of Science in New York including National honorary Chemical Society (Phi Lambda Upsilon) National honorary Research Society (Sigma Xi), American Chemical Society and American Institute of Chemical Engineers. During his stay in New York, Dr. Patel was actively interested in various activities of the University, particularly of the Society for Buddhist Studies of which he was the Vice-President. He will leave for India within a few weeks where he hopes to find a wider field for useful work.

Mr. R. A. Banks Retires

Mr. R. A. Banks, Director of Education in Natal for the past nine years, has retired from this month.

Mediator Over Kashmir

The Indian Republic has told the Security Council that it agrees to the appointment of the Australian jurist, Sir Owen Dixon, as mediator in the dispute with Pakistan over Kashmir, it was authoritatively stated.

Nairobi Becomes A City

Nairobi, the capital of Kenya Colony, was raised to the status of a city by Royal Charter, by the Duke of Gloucester. Presenting the Charter, the Duke said: "The growth of the colony, with its capital, from being 50 years ago a comparatively unknown part of the Dark Continent to its present condition, is eloquent proof of the enterprise and initiative of the early pioneers, European and Asian"

The Cape Indian Congress

At the annual general meeting of the Cape Indian Congress recently held in Cape Town confirmed the action taken by the Executive in seceding from the South African Indian Congress, the reason being that the Cape Indian Congress feels that the "extremist" policy of the South African Indian Congress will jeopardize the position of the Indians in the Cape and a moderote policy will be of greater benefit to the community. The following new office bearers were elected:—President: Councillor Ahmed Ismail; vice-presidents: Messrs. B. Allie, M. D. Barmania, Hajee S. Adam, S. M. Maroof, M. M. Safeda, Hajee M. Vinoos, H. K. Gool, V. R. Patel, Yusuf Hawa and Mrs. M. Singh; committee chairman: M. J. B. Parker; jt. hon. general secretaries: Messrs. A. M. Ahmed, H. K. Gagger; jt. treasurers: Messrs. Hajee Essa Allie and Hajee A. M. Patel; jt. hon. organising secretaries: Messrs. A. B. Chikte and G. M. Y. Begg. The new committee has been entrusted with the authority to increase the membership of the Congress and to revise the constitution for submission to the ordinary general meeting of Congress

OUR INDIA LETTER

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT)

Baroda, March 29.

CALCUTTA DISTURBANCES

THE recrudescence of communal trouble in Calcutta and the fatal attack on Mr. Cameron, head of Messrs. Andrew Yule and Co. Ltd., and President of Bengal Chamber of Commerce and the Associated Chambers of Commerce, have sent a wave of horror throughout the country, and have been unreservedly condemned by the Press. "This dangerous game of retaliation can only mean the slaughter of innocents and senseless damage of life and property without in any way relieving the distress and sufferings of those whose wrongs these beastly attacks are supposed to avenge," said Sardar Patel in a statement. Martial law had been declared in the station area and town of Howrah. The Government of India added, in explanation, that actual martial law had not been declared, but that the aid of the army had been requisitioned, and that civil authority had not ceased to function. "Communal discord is the surest way of leading India to ruin and destruction," said Pandit Nehru to a gathering of refugees at Faridabad near Delhi. The West Bengal Governor, Dr. R. N. Katju, emphasised the need for genuine friendliness between the Governments of India and Pakistan, as well as between the peoples of the two countries. The discussions which are to take place between the Prime Ministers of India and Pakistan are looked forward to with eager interest. The Speaker of the Assam Legislative Assembly, announcing the prorogation of the budget session of the Assembly, appealed to the members to go to their respective constituencies and work for the restoration of peace and order. He said that due to disturbed conditions in the country the business of the House had to be drastically curtailed. Shri Harekrushha Mahatab, Chief Minister of Orissa, condemned the loose talk of a war between India and Pakistan.

Muslims In India

13 Muslim members of the Indian Parliament in a joint statement appealed "to all the Muslims of India and in particular to the Muslim M.L.A.s and M.L.C.s of the various State legislatures and Muslim leaders to use all their influence to collect amounts for the relief of East Bengal refugees. Although it was the bounden duty of every national of India to help the refugees, the statement said, a special duty had been "cast upon the Muslims of India to express our sincerest sympathies for those unfortunate brethren of ours and do all that lies in our power to mitigate their sufferings and hardships." The statement characterised the "mob fury and frenzy" of Muslims in East Bengal as "entirely un-Islamic, besides being entirely opposed to all cranes of justice and fairplay." There could be no two opinions on the point that it was the sacred duty of the majority community to protect the minority, the statement said.

Income Tax Evasion

In Parliament Dr. John Matthai, Finance Minister of India, said: "The Government intend to place before the Parliament at an early date a Bill for a comprehensive amendment of the Income Tax Act. A prposal we have in mind is that, in the case of people who make false statements in regard to income tax returns, their position should be exactly the same as the position of those who fabricate evidence in judicial proceedings Under the present Income-tax Act such a person is to be penalised to the extent of a minimum period of simple imprisonment of six months. The penalty involved under the provisions of the new Bill will be seven years' imprisonment of either description." What was necessary, however, according to Government, he said, was to bring social odium to bear upon the people who committed anti-social acts. One of the suggestions which the Government had made in the Bill was that the names of tax-evaders should be published, and that they should be disqualified from appointment to positions of trust. A few months ago, under instructions from the Prime Minister, the Government issued instructions to various departments that in giving contracts and issuing licenses for exports and imports they must insist on the applicants producing a clean income-tax record.

Post Offices

With regard to the complete closing of post offices, Shri Khurshed Lal, Deputy Minister for Communications, said in Parliament: "Every man must have at least one day's rest in the week. Alternative arrangements would cost us Rs. one crore per annum. Post offices are closed on Sundays in countries like the U.S.A., the U.K. New Zealand and Ceylon. There is neither clearance nor delivery in those countries on Sundays." Last year Shri Lal said, the Ministry opened 2,500 rural post offices as against a target of 2,000 post offices. "This year there are 3,600 villages with a population of 2,000 which have no post offices, and it is the intention of the Government to open post offices in all of them."

News From Pakistan

Reference has already been made to the irksome restrictions on Press reporters in Pakistan. Referring to this, the "World's Press News" journal of the British newspaper industry in London, commented that the Pakistan Government seemed "peculiarly sensitive" to press comment. "Important issues are raised by the situation that has developed between India and Pakistan over the reporting of events in East Bengal." It referred to the statement issued by P.T.I. charging the Pakistan Government with preventing correspondents doing their work in East Bengal. "Generally, it is claimed, the restrictive measures against the collection and dissemination of news imposed have been such as to invite world attention and consideration by the United Nations," the journals editorial said. It referred to the East Bengal Government's statement which admitted that it did give instructions to district authorities which led to the withdrawal of accreditation, but invited the correspondents to reapply. The statement said that only one correspondent had responded to this invitation. "This should be capable of determination on the facts," the journal said. "But it is further alleged by the East Bengal Government that correspondents had been guilty of unfair and tendentious reports and behaviour. While it is difficult, without that rotundity of appreciation given by local knowledge, to express opinions so far from the spot, it would seem that the Pakistan Government and its subsidiaries are peculiarly sensitive to comment, for it has even charged local correspondents in India of 'The Times' with responsibility for editorial comment made by tho paper in London. The whole situation is unfortunate and should be mutually adjusted. It would be highly regrettable for it to deteriorate and embitter the future progress of Press interests in these new dominions.".

Baseless Allegation

The Pakistan Deputy Foreign Minister's statement in Parliament in Karachi, alleging excesses against Muslims in Kashmir, is officially described in New Delhi "as entirely imaginary and without foundation." "These allegations," it is stated, "follow the familiar line of Pakistan propaganda, but what is surprising is that the Pakistan Deputy Foreign Minister should have lent his name to statements which he must have known to be completely false. For example, he has stated that Pakistan prisoners in a camp in India have been ill-treated. The fact is that a mission consisting of two Pakistan military officers and a Red Cross official have paid regular visits to the camp and have never even once made any complaint of any sort of ill-treatment of these prisoners. Foreign observers who have visited Kashmir have bore testimony to the exemplary conduct of Indian troops in the State."

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner St., Jeppe, Johannesburg.

FOR SALE

Indian General Dealers business for sale. Situated in Grey Street. For particulars apply: "PROSPECT" c/o Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Sets Of Indian Art Pictures

By Celebrated Indian Artists

Price 8/- including postage.

To be had from:

'INDIAN OPINION,'
P/Bag, Phoenix, Natal.

Cuticura

ANTISEPTIC **OINTMENT**

FOR SAFETY'S SAKE

A break in the skin is a 'way in' for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૪૮મું—અંક ૧૫ | શુક્રવાર તા. ૧૪ એપ્રીલ, ૧૯૫૦. | છુટક નકલ પેની.૪

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ એપ્રીલ, ૧૯૫૦

જગતનું ભાવિ

જગતના ભાવિનો આધાર ગોરી પ્રજાઓ તરફથી બીન-ગોરી પ્રજાઓ પ્રત્યે કેવો વર્તાવ મળે છે તેના ઉપર રહેલો છે. આ એક સવાલનો સંતોષકારક ઉકેલ જલદી નહિ લાવવામાં આવે તો જગતમાં એવું દાવાનળ ફાટી નીકળવાનું છે કે જેવું અત્યાર સુધીમાં કદી જોવા જાણવામાં આવ્યું નથી. આવું ભવિષ્ય ભાખતાં કંપારી છુટે છે છતાં સત્ય હકીકતોનો સામનો કર્યા વિના છુટકો નથી. આપણે હીંદીઓને તો આપણા પોતાના ન્હાના સવાલની પડી છે. હાલની નેશનલીસ્ટ સરકારે આપણી લાગણીઓ કે ઇચ્છાઓનો ખ્યાલ કર્યા વિના પોતાની દ્રષ્ટિએ આપણું ભાવી નક્કી કરવાનો દ્રઢ નીશ્ચય કર્યો છે. પરંતુ આખા આફ્રિકા ખંડમાં વસેલા લાખો કાળાઓ, જેમની સાથે હવે અમેરીકાના કાળા લોકો પણ ભળેલા છે, તેઓના અતિ વિશાળ સવાલ આગળ આપણો ન્હાનો સવાલ વિસાત વગરનો છે. નેશનલીસ્ટ સરકાર એ સ્થિતિ લઇ રહી છે કે આપણે હીંદીઓ આ દેશમાં નહિ ઇચ્છવા યોગ્ય પરદેશીઓ છીએ અને જો આપણે આપણી મરજીથી જ આ દેશ છોડી ચાલ્યા જવા તઇયાર નહિ થઇએ તો આપણને એવા સંજોગોમાં મુકવામાં આવશે કે જેથી ફરજીયાત ચાલ્યા જવુ પડશે; સિવાય કે, અર્ધ જંગલીપણાનો દરજ્જો આપણને એનાયત કરવામાં આવશે એ દરજ્જામાં પડી રહેવામાં આપણે સંતોષ માનીએ. પરંતુ તેમ કરીએ તોય આપણી સ્થિતિ કફોડી થઇ પડવાની છે. કેમકે, આપણે કદાચ ગોરા રાજ્યકર્તાઓએ આપણને આપેલો એ દરજ્જો સ્વિકારી લેવા તઇયાર થઇશું તો પણ નેવુ લાખ જેટલા આફ્રિકનો આ દેશમાં આપણી હાજરી સહન કરવા તઇયાર છે કે નહિ એ સવાલ રહેશે. જો નહિ હોય તો બે લાખ એંશી હજાર જેટલા આપણને અહિંથી હાંકી કાઢતાં તેઓને વાર નહિ લાગે. તેઓ આપણને સ્વિકારવા તોજ ઇચ્છશે જો તેઓ જોશે કે આપણે તેઓને ઉપયોગી છીએ અને માત્ર તેઓને ચુસવાને જ અહિં રહ્યા નથી. આપણે તેઓની સેવા કરવાને અને તેઓની ઉન્નતીને માટે આપણું બનતું સઘળું કરવાને અહિં છીએ એવી તેઓને ખાત્રી કરી આપવાની આપણી ફરજ છે. તેમ છતાં પણ તેઓ આપણને કહી દઇ શકે છે કે: "સંખ્યાબળમાં અમે અમારી સ્થિતિ અહિં ટકાવી રાખી શકીએ છીએ અને અમે જાતે અમારી સંભાળ લઇ શકીશું તમે મહેરબાની કરી અહિંથી ચાલ્યા જાઓ." તેનો જવાબ આપણે એ આપી શકીએ કે: "અમારી પણ ઘણી મોટી સંખ્યા આ દેશમાં જન્મેલાઓની છે; આ દેશમાં રહેવાના હકનો દાવો અમે એજ એક દ્રષ્ટિએ કરી શકીએ છીએ; તેમ છતાં અમે તમને ખાત્રી આપીએ છીએ કે અમે તમને ભારરૂપ થવા નથી ઇચ્છતા. પરંતુ તમારા ખરા મીત્રો તરીકે રહેવા ઇચ્છીએ છીએ; વધુમાં અમે તમને ખાત્રી આપીએ છીએ કે અમારા પુર્વજોની ભુમી—ભારત પરદેશી ઝુંસરીમાંથી મુક્ત થવાની લડત લડવામાં સફળ થયું છે અને એ દેશને તમારૂં હિત હૈયે છે અને તમે પણ તમારા, જાતે બની બેઠેલા ટ્રસ્ટીઓ હેઠળ પરતંત્ર દશામાં પડી ન રહો અને પુર્ણ આઝાદી ભોગવો એ જોવાને ઇન્તેજાર છે, આથી અમને આ દેશમાંથી હાંકી કાઢવામાં તમારૂં હીત સમાયેલું નથી પરંતુ માનવ બંધુઓ તરીકે અમને ગણવામાં અને ભારત, જેણે પોતાના વચનથી તેમજ આચરણથી સિદ્ધ કરી આપેલું છે કે જગતના સઘળા કચડાયેલા લોકોને તે ઉગારવા માગે છે, તેને તમારૂં શત્રુ નહિ પરંતુ મિત્ર બનાવવામાં તમારૂં હિત રહેલું છે." પરંતુ એટલું આપણે કહી દીધાથીજ માત્ર બસ થતું નથી. આપણા આચારણથી આપણે એ સિદ્ધ કરી દેવું જોઇએ.

રાજ્યકર્તાઓ શું ધારે છે.

રાજ્યકર્તાઓને એવી ખાત્રી થઇ ગયેલી જણાય છે કે જાતીઓના સવાલનો ઉકેલ સઘળી જાતીઓને ઇલાયદા વાડાઓમાં ગોંધવાથીજ આવી શકશે. તેની સામેનો વીરોધ પણ તેટલો જ બલકે તેથી વધારે પ્રબળ અને ગતીમાન થતો જાય છે. બીન-ગોરાઓની લાગણી એટલી ઉશ્કેરાઇ ગઇ છે કે કઇ ઘડીએ તે જ્વાળામુખીની જેમ ભભુકી ઉઠશે એ કહેવું મુશ્કેલ છે. આ સઘળી તકલીફનું મુળ શું છે? ઇલાયદાપણામાં શું ખાસ કશું ખોટું છે? નહિ. જો હોત તો ઇશ્વરે સઘળી જાતીઓને ઇલાયદી પેદા કરી નહિ હોત. પરંતુ તેમ કરવાની પાછળ કંઇક હેતુ હતો. અમુકને ઉચ્ચ અને અમુકને નીચ રાખવાનો તો નહોતો જ. એ વસ્તુ મનુષ્યના પતિત થએલાં માનસે કરેલી છે. એ માનસમાંથી જ યુદ્ધો થયાં છે અને પ્રત્યેક યુધ્ધે માનવજાતીને કંઇક પાઠ શીખવેલો છે. પરંતુ કમનસીબે આપણી સ્મરણ શકતી ટુંકી છે અને એ પાઠ ભુલી જવાય છે. ઇશ્વરે સઘળી માનવજાતીને હળીમળીને રહેવાને અને ભિન્નતામાં એકતા સાધવાને સરજેલી છે. ખરી રીતે વાંધો ઇલાયદાપણામાં નથી પરંતુ જે ભાવનાથી તે પ્રેરાયેલુ છે તેનો છે. ઇલાયદાપણાની નીતીની પાછળ શું રહ્યું છે? ભય, તિરસ્કાર, સ્વાર્થ અને સૌથી વિશેષ ગોરી ચામડીનું અભિમાન એ રહેલાં છે. એ ઉચ્ચતાની ખુમારી નરી અજ્ઞાનતામાંથી ઉત્પન્ન થએલી. છે એ દુષ્ટ છે અને જે તેમાં રાચી રહ્યા છે તેઓનું તે ભક્ષણ કરે તે પહેલાં તેનો નાશ થવો જોઇએ. ખરી રીતે તેની જગ્યાએ નિર્ભયતા; પ્રેમ અને નિઃસ્વાર્થતાં હોવાં જોઇએ એ હોય તો જાતી કે વર્ણના આધારે ભેદ પાડનારા કાયદાઓ થાય જ નહિ. નીતીના ધોરણેજ અને સૌને સમાન પણે લાગુ પડનારા કાયદા થાય. જો સઘળા લોકોને સુખી કૌટુમ્બીક જીવન જીવવા દેવામાં આવતું હોય અને સમાન તકો અને સગવડો આપવામાં આવતી હોય તો જાતી કે વર્ણના આધારે કલહ થવા પામે જ નહિ. સાઉથ આફ્રિકામાં જે સઘળી તકલીફ ઉભી થઇ છે તે રાજ્ય કરતી પ્રજા, જેણે જીવનની સઘળી ઇષ્ટ વસ્તુઓ બીન-ગોરી પ્રજાઓના ભોગે જ પચાવી પાડેલી છે અને બીન-ગોરી પ્રજાઓને ચુસવાને તે પ્રજાઓને દબાયેલી રાખેલી છે, તેની લોભવૃત્તિના કારણેજ થઇ છે એ કોણ ઇન્કારી શકશે? દુનીયાના અન્ય ભાગોમાં સાઉથ આફ્રિકાના કરતાં વિશેષ ખરાબ સ્થીતી વર્તેલી છે અને વર્તે છે એવી દલીલ સાઉથ આફ્રીકા, જે પોતાની પ્રકાશિન્તતાનો એટલો ફાંકો ધરાવે છે, તેનાં બચાવમાં લુલી ગણાય.

ખોટી માન્યતા

કેટલાક સમજુ યુરોપીયનોની પણ એવી માન્યતા છે કે સાઉથ આફ્રીકામાં મોટા પ્રમાણમાં ગોરા વસાહતીઓ દાખલ કરવાથી ગોરી પ્રજા, જે બીન-ગોરી પ્રજાના ચોથા ભાગ જેટલી છે, તેનું સંખ્યાબળ વધે અને તોજ આ દેશમાં ગોરાની સર્વોપરિતા ટકાવી રાખી શકાય. તેના સમર્થનમાં તેઓ ગોરાં ઓસ્ટ્રેલીયાનો દાખલો ટાંકે છે. ઓસ્ટ્રેલીયાને ગોરો દેશ રાખવાની એ દેશની સરકારની નીતી છે અને તેને તે સફળતાથી અમલમાં મુકી રરી છે. તેમ છતાં એવી સંકુચીત નીતી અંતે ટકવાની નથી. પરંતુ ઓસ્ટ્રેલીયાની સ્થીતી જુદા પ્રકારની છે અને સાઉથ આફ્રીકા જો ઓસ્ટ્રેલીયાની નકલ જ કરવા માંગતું હોય તો તેના ગુણની નકલ કાં ન કરે? તે એ છે કે ઓસ્ટ્રેલીયાએ જો કે પોતાનો દરવાજો અમુક વસાહતીઓને માટે બંધ રાખેલો છે પરંતુ એ ઉપરાંત એ દેશમાં વર્ણ કે જાતીના આધારે ભેદ પાડનારા કાયદા કરવામાં નથી આવ્યા. અમારા નમ્ર મત પ્રમાણે સાઉથ આફ્રીકામાં ગોરી પ્રજા પોતાનું સંખ્યાબળ વધારવાથી અથવા પોતાની હાલની નીતીને અનુસરવાથી પોતાની સ્થિતિ ટકાવી રાખી નહી શકે. એ રીતે તો તે ભુંસાઇજ જશે. તેની સ્થિતિ તે પોતાના સદ્દગુણથી અને વધારે ઉચ્ચ ચારિત્રથી જ ટકાવી રાખી શકશે.

ખ્રીસ્તી ધર્મનો બોધ

આ સંબંધમાં ડચ રીફોર્મ્ડ ચર્ચોની કોંગ્રેસે પસાર કરેલો ઠરાવ વીચારવા જેવો છે. એ ઠરાવ કહે છે કે:

"યુરોપીયન અને બાન્ટુને હળી મળીને રહેવા માટે અને એકબીજાના હિતો વચ્ચે સંઘર્ષણ ન થાય અને એક બીજાનો વીકાસ એક બીજાને ભય ઉપજાવનારો ન લાગે તેને માટે ઇલાયદા વિકાસની નીતીને તે એક મજબુત ધોરણ તરીકે સ્વિકારે છે." વધુમાં ઠરાવ કહે છે કે, "તેના પોતાના સત્તામાં બાન્ટુને ખ્રીસ્તી સંસ્કૃતિથી ગર્ભિત તેની પોતાની રાષ્ટ્રિય ભુમિકા મુજબ

કુદરતી રીતે સંપુર્ણ રાષ્ટ્રત્વએ વિકસવા ને દોરવણી અપાવી જોઇએ.'' તેને માટે દેખીતી રીતે બાન્ટુને સંપુર્ણ અને સમાન તકો અપાવી જોઇએ, કે જે અત્યાર સુધી તેને આપવામાં આવી નથી. વળી ''ખ્રીસ્તી સંસ્કૃતી''. એટલે શું એ પણ સ્પષ્ટ કરવું જરૂરી છે. ઠરાવમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ કહેવું કે, ''બાન્ટુથી યુરોપીયનના લત્તામાં સીધા બંધારણીય હકોનો દાવો કદી નહિ કરી શકાય એવું બાન્ટુને શીખવવામાં આવશે અને યુરોપીયનથી બાન્ટુના લત્તામાં પણ રાજકીય હકો મેળવી નહિ શકાય.'' એ અમારા મત પ્રમાણે ખ્રીસ્તી ધર્મ ના સિદ્ધાંતથી સર્વથા વીરૂદ્ધ છે. રાષ્ટ્રત્વ એ પહોંચ્યા બાદ કોઇ પણ જાતના ભેદ હોઇ જ ન શકે. બીજો ઠરાવ ધર્મ ભાવનાથી ભરેલો છે. અને જો તેનું ખરી ભાવનાથી પાલન થાય તો અમારી સંપુર્ણ ખાત્રી છે કે સાઉથ આફ્રિકાના જાતીય સવાલનો સંતોષ કારક ઉકેલ આવી જાય અને સઘળાને સુખદાયી થઇ પડે. એ ઠરાવ આ પ્રમાણે છેઃ ''જાતીય સવાલના ખરા અને કાયમી ઉકેલનો આધાર શુધ્ધ ખ્રીસ્તી ધર્મના પાયાપર રહેલો છે એ સંપુર્ણપણે સમજીને આ કોંગ્રેસ આપણા રાજનીતીજ્ઞો અને રાજ્યના અમલદારો, જેમના હાથમાં નીતી સ્થાપિત કરવાનું કામ રહેલું છે, તેમને માટે ઈશ્વરની દોરવણીની સતત પ્રાર્થના કરવા સાઉથ-આફ્રિકાના લોકોને ગંભીર હાકલ કરે છે.'' ડચ રીફોર્મ્ડ ચર્ચની કોંગ્રેસ પ્રત્યે પુર્ણ માન સાથે અમારે કહેવું જોઇએ કે ''શુધ્ધ ખ્રીસ્તી ધર્મનો પાયો,'' ''પ્રાર્થના'' ''ઇશ્વરની દોરવણી'' એ શબ્દોના અર્થ એ કોંગ્રેસ પણ સમજે છે કે કેમ એ અમને શંકા છે. ઇશ્વરની દોરવણી તો શુદ્ધ અને ખ્રીસ્તી ધર્મના સીદ્ધાંતને સુસગત વસ્તુને માટેજ માગી શકાય અને મળી શકે. પરંતુ જ્યાં પહેલું પગથીયું જ અશુદ્ધ અને ખ્રીસ્તી ધર્મના સિદ્ધાંતથી વીરૂદ્ધ હોય ત્યાં ઇશ્વરની દોરવણીની આશા શી રીતે રાખી શકાય?

વધુમાં કોંગ્રેસે ઠરાવ્યું કે ''આ કોંગ્રેસને એવી ખાત્રી છે કે જાતીય સંબંધને માટેની ઇષ્ટ સ્થિતિ બાન્ટુ પ્રજાને ખ્રીસ્તી ધર્મનો બોધ આપવાથી જ ઉભી થશે.'' આજે બાન્ટુ પ્રજા એટલી બુદ્ધિશાળી થઇ છે કે તે પુછી શકે છે અને પુછે છે કે ખ્રીસ્તી ધર્મ ના બોધની ખરી જરૂર કોને છે તેમને કે જેઓ ખ્રીસ્તી હોવાનો દાવો કરે છે પરંતુ તેના આદેશોનું પાલન કરતા નથી તેઓને છે?

આપણે શું કરવું જોઈએ

ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી અમને એક જાહેરાત મળી છે જેમાં તા. ૧, મે ૧૯૫૦ના સોમવાર નો દિવસ, જે આઝાદ દિન—ડીફેન્ડ ફ્રીસ્પીચ કનવેનશન તરફથી ઠરાવાયેલો જનતાનો રજાનો દીવસ ઠરાવાયો છે, એ દિવસે હડતાળ પાડવાની સઘળા હીંદીઓને હાકલ કરવામાં આવી છે. કોંગ્રેસ હીંદીઓને ટ્રાંસવાલના સઘળા લોકો—આફ્રીકન, કલર્ડ અને યુરોપીયન —ના સઘળા વર્ગો સાથે જોડાઇ ઘેટો એકટ, સુચવાયેલા ગ્રુપ એરીયાઝ રેઝરવેશન બીલ અને સઘળા વર્ણભેદ ના કાયદાઓની સામે વીરોધ દર્શાવવા અને વાણી સ્વાતંત્ર્યની, હીલચાલ અને સભાઓમાં એકત્ર થવાની સ્વતંત્રતાની, પાસના કાયદા નાબુદ કરવાની, સારા પગારોની; સઘળાને માટે મતાધીકારની, બીન-યુરોપીયનો માટે જમીનની વિગેરે માગણીઓ કરવા કહે છે. કોંગ્રેસ વધુમાં કહે છે કે ''આપણે દેખાવોમાં જોડાઈએ, આપણા વેપાર રોજગાર બંધ રાખીએ અને આઝાદીને માટે આગે કદમ બઢીએ.''

કાર્યનો વખત આવી લાગેલો છે એ વીષે અમને જરાયે શંકા નથી. પરંતુ આપણે અહીંસાની ભાવનાથી વર્તવું જોઇએ, એ ભાવના જો આપણે વીચાર વાણી અને આચારમાં કેળવી નહિ શકયા હોઇએ તો આવા દેખાવો થી સારૂં થવાને બદલે નુકસાન થશે. આપણા વીરોધને માટે આપણે આ ખાસ દીવસ પસંદ કર્યો એ અંગે ડહા પણ ભરેલું માનતા નથી. આપણો વીરોધ એટલે ઉપવાસ નમ્રતા અને પ્રાર્થનાનો દિન હોવો જોઇએ. સરકાર ને આપણે ચેલેંજ કરીએ તે પહેલાં આપણે આપણી જાત પ્રત્યેજ ઘણું કરવાનું છે. દાખલા તરીકે આપણા સઘળા વ્યવહારમા સત્ય, પ્રેમ અને અહિંસાને અનુસરવાની શું આપણે પ્રતિજ્ઞા લઇ શકીએ છીએ? વળી આફ્રીકનોએ સૌથી પ્રથમ કામ તો એ કરવાનું છે કે જેટલા મ્યુનીસીપલ બીર હોલ તેઓને માટે કરવામાં આવ્યા છે તેનો બહિષ્કાર કરવો અને કેફી પીણા ને ગમે તેવા સંજોગોમાં પણ હાથ નહિ લગાડવાની અને હીંસાનો માર્ગ કદી નહી લેવાની પ્રતિજ્ઞા લેવી. અમે જાણવા ઇચ્છીએ છીએ કે આટલું કર વાને કેટલા તઇયાર છે., હીંદીઓ અને આફ્રિકનોમાં શું એકસો માણસો એટલું કરવાને તઇયાર છે? જો હોય તો તેઓ બહાર પડે. શક્તિ હેતુઓ વાળા દેખાવોમાં દસ હજાર જોડાય તેના કરતાં તે ૧ વધારે મેળવી શકશે સ્થિતિની ગંભીરતા આપણે બરોબર સમજવી જોઇએ અને જે પગલું લઇ એ તે ગૌરવભરેલી રીતે એવું લેવું જોઇએ કે તે લીધા પછી આખી દુની યા આપણી વીરૂદ્ધ જાય, મોત આપણી સામે ખડું થાય તો પણ પાછી પાની ન કરીએ. આથી જો કે આપણા ભાઇઓનો ઉત્સાહ અમે જરા પણ તોડી પાડવા નથી ઇચ્છતા છતાં તેઓને ઘેંટાની જેમ ગાડરી પ્રવાહમાં તણાવા ની સલાહ આપી શકતા નથી. પ્રત્યેકે સ્વતંત્રપણે વીચાર કરવાનો છે અને પોતાના અંતર અવાજને સત્યપણે અનુસરવાનું છે. સવાલ પ્રત્યે અમારી સંપુર્ણ સહાનુભુતી છે પરંતુ આપણે એક એક પગલે આગળ વધવાનું છે અને પ્રત્યેક પગલું વીચારીને ભરવાનું છે. અમારી આ વલણથી કદાચ આપણામાંના ઉષ્ણમતવાદીઓને સંતોષ નહિ થાય. તેઓને અમારે એટલું જ કહેવાનું છે કે આપણી એ ઉષ્ણતાનો ઉપયોગ આપણી પોતાની જાત પરત્વે કરીએ અને આપણું પોતા નું ચારિત્ર એવું કેળવીએ કે જેથી આખી દુનીયા સમક્ષ આપણે શાંતત અને નમ્રતા સાથે અડગપણે ખડા થઇ શકીએ. આ શકિત ઇશ્વરના અનુગ્રહ થીજ પ્રાપ્ત થાય છે અને ઇશ્વરનો અનુગ્રહ ઇશ્વરમાં અડગ શ્રદ્ધા અને ઉગ્ર પ્રાર્થના વડે પ્રાપ્ત થાય છે. શું આપણામાં એ શ્રદ્ધા છે?

આટલું કહ્યું બાદ અમે કહીશું કે અત્યારે જે બળો કામ કરી રહ્યાં છે તે પરથી સરકારે ધડો લેવાનો છે. તે દેશમાં શાંતી અને પ્રગતી જોવા માગે છે કે જેને અમે સહાનુભુતી આપીએ છીએ અને જેને માટે નીરંતર પ્રાર્થના કરીએ છીએ, કે અંધાધુંધી જોવા માગે છે કે જેને પરિણામે દુઃખ સિવાય બીજું કશું નહિ હોય.

ગાંધીજી અને સામ્યવાદ

'હરિજનબંધુ'માંથી — ગતાંકથી ચાલુ (૬)

આપણને વારંવાર કહેવામાં આવે છે કે જ્ઞાન, વીજ્ઞાન, ઉદ્યોગ, કળા, વગેરેમાં મનુષ્યે જે પ્રગતિ સિદ્ધ કરી છે, તેને છોડી પાછા જુના જમાનામાં જઇ શકાય નહીં. પ્રગતિ ના ફળોને જતાં કરી દેવાય નહીં. આ શિખામણ અર્ધી સાચી છે, અર્ધી અસ્થાને છે, અને જેટલી સાચી છે, તે બધી જ બાબતોને લાગુ પડે છે.

સૃષ્ટિ સ્વભાવે જ એવી બની છે કે પાછા જઇ શકાતું જ નથી. એની એ ઋતુઓ વારંવાર આવે છે, અને આ-કાશમાં સુર્યો, ગ્રહો વગેરે તેને રાશિઓ માં ફરી ફરીને દેખાય છે. ચંદ્ર, પૃથ્વી વગેરે પ્રદક્ષિણા ફરતાં દેખાય છે, પણ આકાશની જે જગ્યામાં એ બધાં હોય છે, તે જ જગ્યામાં એ ફરીથી આવી શકતાં જ નથી. કોઇ ગોળ દાદર પર થી ચઢતાંઉતરતાં આપણું મોઢું ફરી એકની એક દિશા તરફ થાય છે, છતાં આપણે પ્રગતિ કે અધોગતિ કરતા હોઇએ છીએ, તે જ જગ્યાએ પાછા આવતા નથી. સૃષ્ટિનો પ્રયાણ માર્ગ એના જેવો પણ એનાથી ઘણો અટપટો અને અંત વીનાનો છે. એમાં ઉંચા ચઢીએ છીએ કે નીચા ઉતરીએ છીએ એ પણ કહી શકાતું નથી. ખ ની પ્રદક્ષિણા કરે છે, ખ ગ ની, ગ ઘ ની, એમ આખી સૃષ્ટિ ઘુમરીઓમાં ખેંચાયે જાય છે. જેમ સ્થુળ સૃષ્ટિનું, તેમ જ જીવસૃષ્ટિનું છે, અને તેની રાજકીય, સામાજીક, ઔદ્યોગિક વગેરે સંસ્થાઓનું. આથી એકની એક સંસ્થા બીજી વાર નીપજતી જ નથી. તેના જેવું લાગે પણ તે ને તે પાછું કદી હોતું નથી. માટે પાછા જવું એ ધાસ્તી ખોટી છે.

વળી, જો વીજ્ઞાન વગેરેના વીષયોમાં પાછા જુના પ્રત્યે જવાય નહીં, તો શું નીતિ જેવા વીષયમાં જઇ શકાય? જે આધ્યાત્મિક કે નૈતિક ઉચ્ચ ગુણો ની શોધ અને સીદ્ધિ મનુષ્યે હજારો વર્ષો દરમ્યાન કરી તે પ્રગતિને શું અવગણી શકાય? શું બુદ્ધ, સોક્રેટીસ, કોન્ફ્યુશિયસ, ઈશુ, ગાંધી વગેરે ઉચ્ચ ધર્મદર્શકો પણ મહાન આધ્યાત્મિક વીજ્ઞાનના શોધકો નથી? અને ક્યાં સુધી માનવે ગુણવિકાસ સિદ્ધ કર્યો છે તેનાં માપદર્શક નથી? વીન્વુડ રીડ જેઓ રૂઢ અર્થમાં નીરીશ્વરવાદી પણ મહાન માનવધર્મી છે, તેઓ પોતાના **ધિ માર્ટીરડમ ઓફ મેન** નામના પુસ્તકમાં લખે છેઃ

''ભલું કરવાની ઇચ્છા જે મુળે સ્વાર્થી ગરજમાંથી જન્મી અને પરલોક ના બદલાની આશાને બળે ખીલી, તે હવે માનવજાતની સ્વાભાવીક વૃત્તિ બની છે.... જેઓ પોતાના આત્મા ના અરીસા પાસે પોતાનાં દિલ શણગારતા અને પવિત્ર કરતા હોય અને પોતાનાં કાર્યો અને વીચારોમાં પરમ વિશુધ્ધિ મેળવવા માટે મહેનત કરતા હોય એવા ઉત્સાહી સદ્‌ગુણ-ઉપાસ કો. જેમ આજે દુનીયામાં છે, તેમ સદાયે રહેવાના જ.''

પોતાને આ વર્ગમાંનો એક ગણીને તે સદ્‌ગુણ-ધર્મના સ્વરૂપનું અને એના સાધનમાર્ગનું વર્ણન કરે છેઃ

''આપણાં બુધ્ધિ અને પ્રેમને ખીલવાય એટલી હદે ખીલવવાં એ જ સાચો ધર્મ છે. જે લખાવાને પાત્ર હોય તે કરવું, વંચાવાને પાત્ર હોય તે લખવું, માંદાની સારવાર કરવી, દુઃખી ઓને દીલાસો આપવો, થાકેલાને ઉત્સા હીત કરવા, દેહમંદિરને પવીત્ર રાખવું, આપણામાં દીવ્યતા આવે એવી ઇચ્છા

રાખવી, બુધ્ધિને વફાદાર રહેવું, આપણને મળેલી શક્તિઓને કેળવીને તેમનો માનવતાની સેવામાં ઉપયોગ કરવો,—આપણે જે કરી શકીએ તે આ છે. તેથી સદ્‌ગુણ તે આપણો ધર્મ છે, આપણી ભાવી પેઢીના સુખ માં આપણી આશા રહી છે; માનવ પુર્ણતાને પામી શકે એમ છે એ આપણી પ્રતીતિ છે. ભય નહીં પણ પ્રેમ જ માનવજાતને એક કરી શકશે... એક જ શ્રદ્ધાથી, એક જ ઇચ્છાથી તેઓ રોગની નાબુદી, પાપનું વીલોપન, બુદ્ધિની પરીપુર્ણતા, પ્રેમની પરીસીમા, અમરત્વની શોધ, અનંતની ખોજ, પ્રકૃતિ પર વીજયના પવીત્ર કાર્ય માટે ભેગા મળીને કામ કરશે.

"બધા માણસો કવી, શોધક કે દાનવીર ન થઇ શકે; પરંતુ બધા માણસો સર્જનની પ્રગતિના મહાન અને દીવ્ય એવા કાર્યમાં જોડાઇ શકે. જે કોઇ પોતાની પ્રકૃતિ સુધારે છે, તે પોત્તે જેનો અંશ છે એ વીશ્વને સુધારે છે. જુના પશુજીવનના જંગલી અવશેષ સમી પોતાની દુષ્ટ લાગણીઓને કાબુમાં લેવા જે પ્રયાસ કરે છે અને સામાજીક પ્રેમ કેળવે છે; જે પોતાના સંજોગો સુધારવા અને પોતાના કરતાં પોતાનાં સંતાનોને વધુ ડાહ્યાં અને સુખી કરવા મથે છે; તેના ઉદ્દેશો ભલે ગમે તેવા હોય પણ તેનું જીવતર એ એળે જીવ્યો એમ નહીં કહેવાય.... પરંતુ આ સિદ્ધિ એમ સહેલાઇથી થાય એવી નથી.... પરમ શુદ્ધ અને લાંબી કેળવણી દ્વારા જ થઇ શકે."

પ્રગતિના ક્રમમાં માણસ ઘણીયે વાર આમળપાછળ ગયા જેવો દીસ્યો છે, રોજ રોજ ભુલ્યો છે, અને ભુલ્યો ત્યાંથી ફરીથી ગણવાનો તેણે પ્રયત્ન કર્યો છે; કેટલીયે વાર કરેલું ભુસી નાખી, પાછું જુના જેવું આણવા પ્રયત્ન કર્યો છે. એકહથ્થુ સત્તાથી માંડી સર્વજનસત્તા સુધીના અનેક પ્રયોગો કર્યા છે. બધામાંથી ઇતિહાસવેત્તા ઘડીભર આગળપાછળ ગયાના પ્રસંગો છોડી એકંદર પ્રગતિનો મર્મ આલેખવા પ્રયત્ન કરે છે. મકસે રાજકીય સંસ્થાઓની આર્થીક દ્રષ્ટિએ સમાલોચના કરી મજુરશાહીની તરફ માનવની પ્રગતિ થઇ રહી છે એવું અનુમાન કાઢયું. અને તેથી તેને ઝટ લાવવાનું માણસનું કર્તવ્ય છે એમ ઠરાવ્યું.

આ સાચું હોઇ શકે છે. પણ તેનો અર્થ એ નથી કે તે માટે ગમે તે સાધનો વાપરવાં ઘટે. કારણ આ હજારો વર્ષ દરમ્યાન મનુષ્યજાતિનો આધ્યાત્મિક અને નૈતિક વીકાસ પણ થયો છે. અને તેનુંયે માપ લીધે જ છુટકો છે. આજના યુગમાં ગાંધીજીએ દુનીયાને નૈતિક વીકાસની સીમા બતાવી હોય તો હવે પછીના મહાપુરૂષે તે પછીનું વીકાસનું ઉપરનું પગથિયું સીદ્ધ કરવું જોઇશે. તેણે વધુ નૈતિક વીકાસ સાધી બતાવવો જોઇશે. નીયતિવાદનો જો કશો અર્થ હોય તો માનવો માટે નીયત થયેલું ધ્યેય આ જ ગણી શકાય. માકર્સવાદીઓની માન્યતા મુજબ માણસ મધપુડાની એક મધમાખી જેવો છે. મધમાખી મધપુડાની અને મધુરાણીના ઉત્કર્ષ માટે મરે ત્યાં સુધી પોતાની જાતને ઘસી નાખે છે. આ ન્યાયે માણસે એ રીતે કાર્ય કરવું જોઇએ કે જેથી હવે પછીના વીકાસક્રમમાં ગાંધીથી વધારે મહાન પુરૂષ પાકે એ માટે સુગમ સંજોગો નીર્માણ લાગ્યા છે, તેના કરતાં ટુંકા ગાળામાં એવો પુરૂષ પેદા થાય.

એ ન ભુલાવું જોઇએ કે નૈતિક પરીપુર્ણતાની સાધના માટે સેંકડો સાધકોએ જીંદગી ગાળી હશે ત્યારે એક ગાંધી પેદા થયો. એ પ્રમાણે ગાંધીને ચડી જાય એવો પુરૂષ પેદા કરવા માટે એવા હજારો સાધકોએ એવું તપશ્ચર્યામય જીવન ગાળવું જોઇશે. ભુતકાળના બધા વીજેતાઓ અને આપખુદ રાજાઓને હિટલર ચડી ગયો હશે અને એવો સંભવ પણ ખરો કે સવાઇ હિટલર પણ આ પૃથ્વી પર પેદા થાય. પણ હિટલરો પણ અનેક નાના નાના સાહસિકો અને કુટનીતિબાજોના પરીપાકરૂપે જ પેદા થાય છે. પરંતુ માણસની આ વૃત્તિના વીકાસને માનવતાનું સાચું ધ્યેય ન કહેવાય.

આર્થીક અને રાજકીય ધ્યેયની જેમ જ નૈતિક ધ્યેય પણ એટલા જ મહત્ત્વનું અને અગત્યનું છે. ઉલટાનું બંને વચ્ચે એકની જ પસંદગી કરવાની હોય તો નૈતિક ધ્યેયને વધારે અગત્યનું લેખવું જોઇએ. એને અવગણવાનો કોઇ પણ પ્રયત્ન ભૌતિક ધ્યેયની પ્રાપ્તિ લાવવામાંયે નીષ્ફળ જશે. કાં તો એ ધ્યેય હાંસલ જ નહીં થાય અગર હાંસલ થયું લાગે તોપણ જે લોકો સારૂ એ પ્રયત્ન કરાયો હતો તેમને માટે એ શાંતિ અને આબાદી નહીં આણી શકે. આપણી નજરે આપણે જોઇ શકીએ છીએ કે ગાંધીજી નીતીનો આગ્રહ રાખતા હતા. તેને અવગણવાથી સ્વતંત્રતા મળ્યા છતાં એ આપણને શાંતિ અને સમૃદ્ધિ આપી શકી નથી. સામ્યવાદની સ્થાપના પછી પણ એવી જ સ્થિતિ થશે.

વળી, એક વાર જે પ્રગતિ સિદ્ધ કરી તેને પાછી છોડાય જ નહીં એ સીદ્ધાંત અર્ધસત્ય જ છે. તો પછી અટમ બોમ્બ, હાઇડ્રોજન બોમ્બ. હિટલરનાં કતલખાનાંઓ (ગેસ ચેમ્બરો), અને વીશ્વયુધ્ધો પણ છોડાય જ નહીં. બલકે એમાંયે ઉત્તરોત્તર વધારે બળ, ક્રુરતા, વ્યાપકતા વગેરે લાવવાનો જ પ્રયત્ન કરવો જોઇએ! ગયા યુદ્ધ કરતાં વધારે વીનાશ પ્રત્યે જવું એ જ પ્રગતિ ગણાય!

આવું માનનારા લોકો પણ છે, અને સંભવ છે કે એવા બનાવો જગતમાં બને પણ. પરંતુ તે વીકાસ પ્રત્યે પ્રગતિ નહીં હોય. પણ કાં તો થોડી ભુલ કરી વળી પાછા આગળ વધવાનું ડગલું હશે, અથવા પ્રલય કે હ્રાસ થશે. જ્ઞાનપુર્વકનો પ્રયાસ તો આવા પ્રલય કે હ્રાસને નીવારવાનો જ હોઇ શકે, નહીં કે તેને જલદી લાવી મુકવાનો.

કીશોરલાલ મશરૂવાળા.

હીંદ—પાકીસ્તાન વચ્ચે કરાર

ગયે અઠવાડીયે પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન જનાબ લીયાકત અલીખાન અને ભારતના વડા પ્રધાન પંડીત નેહરૂ વચ્ચે પુર્વ પશ્ચિમ બંગાળમાં થઇ રહેલાં રમખાણો સંબંધમાં વાટાઘાટ થઇ હતી તેના પરિણામે હીંદ-પાકીસ્તાન કરાર સહી થયા છે. એ કરારમાં બન્ને સરકારોના બે પ્રધાનોનું એક ડેપ્યુટેશન જરૂર જણાય ત્યાં સુધી પુર્વ પશ્ચિમ બંગાળના રમખાણોના ભાગોમાં રહેવાની વાત છે.

બીજી વાત પુર્વ પશ્ચમ બંગાળ અને આસામની કેબીનેટોમાં લઘુમતી કોમોના એક પ્રતિનિધી મુકવાની છે.

આ બન્ને પગલાં પ્રજામાં ફરિ વીશ્વાસ આણવાના ઇરાદાથી લેવાના છે કે જેથી નીર્વાસીતો પોતપોતાને ઘેર પાછા ફરી શકે.

"કરારનો સાર આપ્યા પછી પંડીત નેહરૂએ પાર્લામેન્ટમા જણાવ્યું કે કરારનો પહેલો ભાગ જણાવે છે કે લઘુમતીઓને નાગરીક તરીકેની, વસવાટની, વાણીની અને પ્રાર્થનાની સપુર્ણ સ્વતંત્રતા મળવી જોઇએ અને દેશના દીવાની તેમજ લશ્કરી દળોમાં નોકરીની અને જાહેર જીવનમાં ભાગ લેવાની સમાન તકો મળવી જોઇએ.

પાકીસ્તાનના વડા પ્રધને કહ્યું કે તેઓ જે બંધારણ ઘડી રહ્યા છે તેમાં ભારતના પ્રજાતંત્રે કરેલ છે તેમ આ પ્રજાતંત્રીય હકો દાખલ કરવાનો ઇરાદો છે.

કરારમાં કોમી તોફાનો માટે સજાઓનો અને હરણ કરવામાં આવેલી સ્રીઓ પાછી મેળવવાને સાધનો સ્થાપવાની બાબતનો સમાવેશ થાય છે.

જબરદસ્તીથી થએલાં ધર્માંતરોને સ્વીકારવામાં આવશે નહિ અને જબરદસ્તીથી વટલાવવાને જેઓ દોષિત ઠરશે તેઓને સજા કરવામાં આવશે.

બન્ને સરકારો પુર્વ પશ્ચીમ બંગાળ અને આસામનાં હમણામાં થએલાં તોફાનોના કારણો અને વીસ્તારની તપાસ કરી તે પર રીપોર્ટ કરવા તપાસ કમીશનો નીમશે.

કોમી લાગણીઓ ઉશ્કેરનારા ખબરો ફેલાવાતાં અટકાવવાના અસરકારક પગલાં લેવાશે.

બન્ને દેશોમાં એક બીજા સામે યુદ્ધ કરવાની ઉશ્કેરણી કરનારી પ્રવૃત્તિઓ પર પ્રતીબંધ મુકવામાં આવશે.

પંડીત નેહરૂએ કહ્યું કે કરારો પાળવામાં મદદ કરવા પુર્વ પશ્ચીમ બંગાળ અને આસામમાં લઘુમતી કમીશનો નીમવામાં આવશે.

મુંબઇ પ્રાંતમાં સંપુર્ણ દારૂબંધી

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઇ રાજ્ય (પ્રાંત) માં સંપુર્ણ દારૂબંધીનો અમલ એ અઇતિહાસીક ઘટના છે. સૌરાષ્ટ્રમાં તા. ૬ઠ્ઠીથી દારૂબંધી થશે. ગાંધીજીનો આત્મા આ બનાવથી ખરેખર પ્રસન્ન થશે. મુંબઇના આબકારીને દારૂબંધીના પ્રધાન શ્રી. લક્ષ્મણરાવ પાટીલ તા. ૨ જીએ વડોદરા આવ્યા હતા. દારૂબંધી સફળ બનાવવા માટે સંસ્કાર કેન્દ્રો ખોલવાની જે યોજના મુંબઇ સરકારે કરેલી છે તે અનુસાર વડોદરામાં એક કેન્દ્ર તેમને હાથે ખોલાયું. શ્રી. પાટીલે કહ્યું: "મહાત્માજી બહુ પવિત્ર ગણતા. તેમનું સ્વપ્ન આજે સીદ્ધ થાય છે, એ આનંદ ને અભીમાન લેવા જેવું છે. દારૂબંધીનો ઉદ્દેશ એ છે કે પ્રજા આરોગ્યવાન બને; અને તેની આર્થીક, નૈતીક, સામાજીક અને ઔદ્યોગીક પ્રગતી સાધી શકાય. તેમાં નડતરરૂપ થતી આવી બદી નિર્મુળ થવી જ જોઇએ. દારૂબંધીથી રૂા. ૧૦ કરોડની ખોટ સરકારને જશે એ ખરૂં છે. પણ તેથી પ્રજાના રૂા. ૪૦ કરોડ બચશે, અને તેનો ઉપયોગ જીવનની બીજી જરૂરી વસ્તુઓ પુરી પાડવામાં અને તેથી જીવન ઉચ્ચ ધોરણો પર લઇ જવામાં થશે. ઉદ્યોગનું ઉત્પાદન વધારવા આરોગ્ય અને તાકાત જોઇએ. દારૂથી તો એ બંને ઘટે છે. જેઓ આ ધંધામાંથી કમાય છે તે પૈસાદાર બને છે તેઓ કરવધારાની પણ ખુશી બતાવે છે. પણ તેવી અલ્પ સંખ્યાના સ્વાર્થ માટે લાખો ને કરોડો લોકોનું જીવન બરબાદ કરવું? તે કરવા લોકશાહી સરકાર તઇયાર નથી. આ આપભોગથી લોકજીવન સુધરશે. આ કામમાં સહુ લોકો—ઉદ્યોગપતિઓ, કામદારો, શ્રીમંતોને ગરીબો સહુ સહકાર અને સાથ આપે, તો સફળતા મળ્યા વગર રહેશે નહીં. દારૂબંધી માટે કાયદો સખત કર્યો છે. તેનો અમલ બરાબર થશે. બીજા રાજ્યોની સરહદમાંથી દારૂ ન આવે તે માટે પણ તકેદારી રાખી છે. પોલીસ પોતાનું કામ કરશે, પણ તેમાં આપ સૌએ મદદ કરવી જોઇએ."

ઈલાયદાપણાની નીતીપર વડા પ્રધાન

એપાર્ટહેડની વ્યાખ્યા શું છે એવા જનરલ સ્મટસે પુછેલા સવાલના જવાબમાં યુનીયનની ધારાસભામાં બોલતાં વડા પ્રધાન ડૉ. મલાને કહ્યું હતું કે:

"અમલમાં સરકાર પોતાની ઇલાયદા પણાની નીતી જાહેર સ્થળોમાં ઇલાયદી સમજુતી કરીને લાગુ પાડી રહી છે. પછી મીશ્રલગ્નોની બંધી કરનારો ખરડો આવ્યો હતો. એ શું એપાર્ટહેડ ન ગણાય? અનીતીને લગતા કાયદામાં સુધારો કરનારો ખરડો જે યુનાઇટેડ પાર્ટીએ વીરોધ કર્યા વિના ત્રણે વાચન માંથી પસાર થઇ જવા દીધો હતો. એ શું એપાર્ટહેડ ન કહેવાય? વસ્તી ના રજીસ્ટ્રેશનનો ખરડો છે.

ઓપોઝીશન મેમ્બરો: શું એ એપાર્ટહેડ છે?

વડા પ્રધાન: તમે જ તો તેને એપાર્ટહેડ તરીકે ટોકી બેસાડયો છે.

વડા પ્રધાને કહ્યું એપાર્ટહેડની નીતી અમલમાં મુકવાને હજુ વધુ કાયદા આવવાના છે. થોડા વખતમાં જ વસવાટને માટે ઇલાયદા લત્તાઓ સ્થાપનારો ઘણોજ અગત્યનો કાયદો આવશે. આટલું થયા પછી અને કાયદા અમલમાં મુકાઇ જશે તો પણ કદાચ ઓપોઝીશન ફરી પુછશે કે 'એપાર્ટહેડ' એટલે શું?

હું સ્પષ્ટ જણાવી ગયો છું કે સાઉથ આફ્રિકામાં જ્યાં આખી આર્થીક રચનાનો આધાર મોટે ભાગે નેટીવ મજુરી પર જ રહેલો છે ત્યાં હાલના સંજોગોમાં જાતીઓના સંપુર્ણ વાડા બાંધી શકાય તેમ નથી. નેશનલીસ્ટ પાર્ટી માને છે કે યુરોપીયન લત્તાઓ માં નેટીવો અને યુરોપીયનોને હજુ કેટલોક વખત સાથે રહેવું પડશે. સરકારની નીતીનો પ્રથમ હેતુ એ છે કે નેટીવોના તેઓના ગામડાઓમાંથી યુરોપીયન લત્તાઓમાં આવી રહેલા ધોધ પર અંકુશ મુકવો અને યુરોપીયન લત્તાઓમાં મજુરોની માંગને હરકત થયા વીના બની શકે તો તેને અટકાવી દેવો. સરકારનો હેતુ એ પણ છે કે યુરોપીયન લત્તાઓમાં હાલ જે નેટીવો વસી રહ્યા છે તેઓમાંના બની શકે તેટલાને પોતાના ગામડાઓમાં મોકલી દેવા તેમ કરવાને નેટીવોના લત્તાઓ માં મોટો વધારો કરવાની જરૂર રહેશે અને ગંભીરપણે ભીડ થતી અટકાવવા ને નેટીવોને માટે ઘણી વધારે જમીન રોકવી પડશે.

હીંદમાં દારૂબંધી

ગૃહસચિવ શ્રી. મોરારજી દેસાઇએ મુંબઇમાં અખબારી પરિષદમાં દારૂબંધી અંગેની સરકારની નીતીની સમજ આપતાં, એ નીતીને વળગી રહેવાના સરકારના મક્કમ નીરધારના પુનરૂચ્ચાર કરીને કહ્યું હતું કે, જો "મદ્યનિષેધ કાનુન" સામે પડકાર ફેંકવામાં આવશે તો એ પડકાર ઝીલી લેવા સરકાર તઇયાર છે. સંજોગવશાત જો આ કાનુન ગેરકાયદે ઠરે અથવા તો એ રદ કરવો પડે તો પણ સરકારની દારૂબંધીની નીતીમાં કંઇ ફરક પડવાનો નથી. એમ બનતાં એ કાનુનનું સ્થાન બીજો નવો કાનુન લેશે. પરંતુ દારૂબંધીનો અમલ તો થશેજ. દારૂબંધી સામે ઉકળાટ ઠાલવનારાઓને ચીમકી આપતાં ગૃહસચિવે કહ્યું હતું કે લોકો એ આવો નકામો વીરોધ કરવા પાછળ સમયનો દુર્વ્યય કરવો ન જોઇએ. પચીસ વર્ષ પછી એવી પરિસ્થિતી પેદા થશે કે લોકો પોતેજ દારૂ પીવાનું પસંદ નહીં કરે ને આવી 'મદ્યનીષેધ કાનુન' જેવા કોઇ કાયદાની જરૂરત પણ નહી રહે.

જ્યારે સરકાર સંપુર્ણ દારૂબંધીની નીતીને અમલમાં મુકવાનો અફર નીર્ણય ધરાવે છે ત્યારે ખુદ સરકારી નોકરો દારૂ પીતા હોવાની ફરીયાદોનો ઉલ્લેખ કરીને તેમણે કહ્યું હતું કે, જે સરકારી નોકરો દારૂ પીતા હશે તેઓને પણ દારૂ પીવાનું છોડવું જ પડશે. દારૂના વ્યસનીઓ બીજી હદમાં દારૂ પી આવશે એવી દલીલનો ઉલ્લેખ કરીને શ્રી. મોરારજી ભાઇએ કહ્યું હતું કે જો કોઇ વ્યક્તિ બીજી હદમાં જઇને દારૂ પી આવશે તો તેની સામે યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવશે તેના મ્હોમાં આવતી દુર્ગંધ પરથી તેને પકડી પાડવાનું મુશ્કેલ નહી બને. આવા ગુન્હા પકડી પાડવા માટે સ્ટેશન પર ખાસ અધિકારીઓ અને ડૉકટર રાખવાનો પ્રબંધ કરવામાં આવશે.

મુંબઇ રાજ્યમાં અસ્તિત્વ ધરાવી રહેલા ત્રણ વીભાગોને લઇને જનતાને હાડમારી ભોગવવી પડતી હોવાની ફરીયાદ વીશે બોલતાં તેમણે કહ્યું હતું કે, આ પ્રશ્ન અત્યારે સરકારની વીચારણા હેઠળ છે અને આવતા બે મહીના સુધીમાં આ વીભાગો નાબુદ કરવા માટે ઘટતાં પગલાં લેવામાં આવશે.

"મદ્યનીષેધનો કાર્યક્રમ અમલમાં મુકીને હવે આપણે નવીન અને સોનેરી યુગમાં પ્રવેશી રહ્યા છે કારણ કે દારૂ ની બદીને હવે તીલાંજલી અપાતી હોવાથી આપણા દેશ તથા સમાજ માટે ઉન્નતીના દ્વાર ખુલ્લા થશે."

એપ્રીલની ૫મીથી ૧૨ મા સુધી શહેર માં ઉજવએલાં મદ્યનીષેધ સપ્તાહ અને તેના કાર્યક્રમની રૂપરેખા આપવા માટે મદ્યનીષેધ સપ્તાહ ઉજવણી સમીતી તરફથી "ચેતના"માં બોલાવવા માં આવેલી એક પત્રકાર પરીષદ સમક્ષ મુંબઇ સરકારના આબકારી અને મદ્યનીષેધ ખાતાના પ્રધાન શ્રી. એસ. એમ. પાટીલે આ પ્રમાણે જણાવ્યું હતું. તા. ૧ લીથી મુંબઇ સરકારની મદ્યનીષેધની નીતી અમલમાં આવવાના પ્રસંગે આ સમીતી તરફથી એક અઠવાડીયાનો ભરચક કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો હતો અને ભારતના પ્રથમ પ્રમુખ ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદે આ સપ્તાહનું ઉદ્દઘાટન કર્યું હતું.

મદ્યનીષેધ અંગેની સરકારી નીતીને મળી રહેલા ટેકા માટે આનંદ પ્રદર્શીત કરતાં શ્રી. પાટીલે જણાવ્યું હતું કે "આપણી સંસ્કૃતીનું ઘડતર નૈતીક ધોરણે થયું છે. મદ્યનીષેધના પ્રશ્નને પણ આપણે આજ ધોરણે વીચારવો જોઇએ અને આ અંગે પુ મહાત્માજી એ જે કંઇ કહ્યુ છે તેને અમલમાં મુકવાની ફરજ છે. આ કાર્યક્રમ મુકીને આપણે આપણા રાષ્ટ્રપીતાના ધ્યેયને હાંસલ કરી રહ્યા છીએ એમ હું માનું છું. આપણા દેશનું આર્થિક અને સામાજીક ઘડતર આ કાર્યક્રમની સફળતા ઉપર અવલંબે છે."

મદ્યનીષેધ સપ્તાહની ઉજવણી કરવા માટે સમીતીએ આદરેલા પ્રયત્નોનો ઉલ્લેખ કરતાં શ્રી. પાટીલે જણાવ્યું હતું કે "સમીતીને ચારે બાજુથી સંપુર્ણ સહકાર મળ્યો છે એ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે માત્ર જનતા જ નહિ પણ સર્વ પ્રકારના હીતો ધરાવનારાઓ અને અન્ય વર્ગોનો સરકારી નીતીને ટેકો છે"

વધુમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે "મદ્યનીષેધ સપ્તાહ માટે શહેરમાં અપુર્વ ઉત્સાહ જણાઇ રહ્યો છે અને ૬ઠી એપ્રીલને દીવસે શહેરની મીલો અને કારખાનાંઓમાં રજા આપવાની મીલમાલીક મંડળે સંમતી આપી છે. આથી કામદારો એ દીવસના મહત્વના કાર્યક્રમમાં ઉત્સાહથી ભાગ લઇ શકશે"

સૌરાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન શ્રી. ઢેબરભાઇએ એક અખબારી પરીષદમાં જાહેર કર્યું હતું કે, ૩૧ મી માર્ચની મધરાતથી દારૂના તમામ જથ્થા પર સીલ લાગી જશે અને તબીબી કારણોસર પણ સરકાર દેશી દારૂના પરવાના નહિ આપે. વીદેશી દારૂ માટેના પરવાના સરકારે નીમેલી, એક સરકારી તબીબ અને એક ખાનગી તબીબની બનેલી સમીતી દ્વારા મુખ્ય સ્થળોએ આપવામાં આવશે. આ માટે સરકાર બે સ્ટોર ચલાવશે જેમાંનો ૧ ભાવનગર અને બીજો રાજકોટ ખાતે રહેશે.

પરવાના ધરાવનારાઓને દારૂબંધીને કારણે થનારી ખોટ બદલ સરકાર વળતર આપશે અને આવા કીસ્સાઓ અંગે નીર્ણય કરવા સરકારે એક મેજીસ્ટ્રેટ સહીત પંચની નીમણુક કરી છે. અદાલતની ફી વગર વળતર માટે પંચને અરજ કરી શકાશે. સરકાર એમના પ્રત્યે સહાનુભુતી રાખે છે અને એમની પાસેથી સહકારની અપેક્ષા સેવે છે.

એક પ્રશ્નના ઉત્તરમાં મુખ્ય પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે દારૂબંધી ધારો રાજ્ગીઓને લાગુ નહિ પડે, છતાંય રાજવીઓ જનતાના મંતવ્યને માન આપશે અને એ માટે રાજપ્રમુખ આ અંગે રાજવીઓને મળ્યા હતા. સંપુર્ણ દારૂબંધીને કારણે સરકારને આવકમાં ૮ લાખ રૂપીયાનો ઘટાડો થશે અને ૩૦૦ જેટલાં શખ્સો બેકાર બનશે.

અમેરીકામાં ઉંચી ડીગ્રી મેળવનાર પહેલા સા. આ. ના હિંદી

ડૉ. ખુશાલભાઇ પટેલ જે ન્યુયોર્ક ની કોલમ્બીયા યુનીવરસીટીમાં કેમીકલ એન્જીનીયરીંગનો અભ્યાસ પુરો કરી હમણાંજ સાઉથ આફ્રિકા આવ્યા છે તે સાઉથ આફ્રીકાના પહેલા જ હીંદી છે કે જેમણે કેમીકલ એન્જીનીયરીંગમાં પી. એચ. ડીની ડીગ્રી મેળવી છે. ડૉ. ખુશાલભાઇ જેઓ ૨૭ વર્ષની વયના છે તેમણે જોહાનીસબર્ગમાં અભ્યાસ કરી વીટવોટર્સરેન્ડ યુનીવરસીટીમાં બી. એસ. સી ની ડીગ્રી માન સાથે મેળવી હતી. ત્યાર બાદ અમેરીકા જઈ તેર માસમાં કેલીફોરનીયા યુનીવર્સીટીમાં એમ એસ. સી. ની ડીગ્રી મેળવી અને પછી કેમીકલ એનજીની યરીંગમાં એક ટર્મ આસીસ્ટન્ટ ટીચર તરીકે કામ કર્યું હતું. ન્યુ યોર્કની કેટલીક વીજ્ઞાનની સંસ્થાઓના ડૉ. ખુશાલભાઇ મેમ્બર હતા. થોડા વખત માં તે અહિંથી સ્વદેશ જવા ધારે છે જ્યાં પોતાના જ્ઞાનનો સદુપયોગ કરવા ને તેમને મોટું ક્ષેત્ર મળશે.

પરચુરણ

—સૌરાષ્ટ્રમાં સંપુર્ણ દારૂબંધી દાખલ થતાં પહેલી એપ્રીલથી દેશી દારૂ પર સંપુર્ણ પ્રતીબંધ મુકવામાં આવ્યો છે. જેઓને તબીયતને કારણે દારૂ પીવાના પરવાના આપવામાં આવ્યા હશે તેઓને માટે વીદેશી દારૂના છુટક વહેંચાણની ગોઠવણો કરવામાં આવી છે.

—એપ્રીલથી સૌરાષ્ટ્ર રેલવેનો વહીવટ ભારત સરકારને હસ્તક સોંપવામાં આવ્યો છે.

૨૦૦૬નું પંચાગ

ગુજરાતી પ્રેસ ના મોટા નવા વર્ષના પંચાગ

કીમત. ૩/૬

હિંદનો પત્ર

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

વડોદરા, તા. ૨૯-૩-૫૦

કલકત્તાનાં રમખાણુ

કલકત્તામાં ફરી રમખાણુ ફાટી નીકળ્યું; અને આગેવાન અંગ્રેજ વેપારી મી. કેમેરોન પર તોફાની ટોળાએ હુમલો કરી, તેમના મુસ્લીમ નોકરને તેઓ બચાવવા ગયા એટલા માટે તેમનો જીવ લીધો. એથી હીંદનો સમજુ વર્ગ ઘણોજ ખળભળી ઉઠયો છે; અને અખબારોએ પણ એકે અવાજે આ તોફાનોને વખોડી કાઢયાં છે. સરદાર પટેલે એક બયાનમાં કહ્યું છે: "કોમી ઝનુનના શહીદ બની, લોહીના રક્તની આંધળી લાલસા અને વેરની દુષ્ટ ભાવના ઉપર પોતાના પવિત્ર જીવનનું તેમણે બલિદાન આપ્યું છે. કોમી ઉશ્કેરાટ કરનારાઓ આ હુમલા ઉપરથી ધડો લે. તેમણે સમજવું જોઇએ કે વેર વાળવાની આ ભયંકર રમતથી માત્ર નિર્દોષોનાંજ લોહી રેડાશે; અને આવા હિચકારા હુમલાઓથી, જેમને યાતના વીતેલી છે તેમનું દુઃખ ઓછું તો નહીંજ થાય." બંગાળ સરકારે જાહેર કર્યું કે હાવડા શહેર તેમજ પરાંઓમાં અને હાવડા પોલીસ સ્ટેશન વિસ્તારમાં મારશલ લૉ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. પછી દીલ્હીથી એવો ખુલાસો કરવામાં આવ્યો કે મારશલ લૉ જાહેર કર્યો નથી, પણ લશ્કરની મદદ લીધેલી છે.

હીંદના મુસ્લીમો

હીંદની પાર્લામેન્ટના ૧૩ મુસ્લીમ સભ્યોએ એક સંયુકત નીવેદન બહાર પાડયું છે. તેમાં હીંદના તમામ મુસ્લીમોને, તથા ખાસ કરીને જુદાં જુદાં સંસ્થાનો (પ્રાંતો) ના મુસ્લીમ ધારાસભ્યોને તથા મુસ્લીમ નેતાઓને એવી વિનંતી કરી છે કે તેમણે પોતાની બધી લાગવગ વાપરીને પુર્વ બંગાળના નિર્વાસિતો માટે રાહત ફાળો ઉઘરાવવો. નીવેદન કહે છે: "નીર્વાસિતોને મદદ કરવાની હીંદના દરેક પ્રજાજનની ફરજ છે એ ખરું; છતાં મુસ્લીમોને માથે એ ખાસ ફરજ આવી પડેલી છે કે આપણે આપણા એ અભાગી ભાઇઓ તરફ ખરા દિલની સહાનુભુતી બતાવવી જોઇએ, અને તેમનાં દુઃખો ને હાડમારીઓ ઓછાં કરવાને આપણાથી બનતું બધું કરી છુટવું જોઇએ. પુર્વ બંગાળના મુસ્લીમોમાં સામુદાયિક ઝનુન અને ઘેલછા ઇસ્લામને જરાય છાજે એવાં નથી. વળી તે ન્યાયનીતિના સર્વ નીયમોથી પણ સાવ વિરૂદ્ધ છે. લઘુમતી કોમની રક્ષા કરવાની બહુમતીની ફરજ છે. એ વિષે બે મત હોઇજ ન શકે." મીરજ (મહારાષ્ટ્ર) ના મુસ્લીમોની સભાએ પુર્વ બંગાળના અત્યાચારોને વખોડી કાઢયા હતા. તાજેતરનાં કોમી રમખાણોના ભોગ બનેલા શાહજહાનપુર જીલ્લા (ઉત્તર પ્રદેશ) ના આમદાર ગામના કિસાનોએ ગામ છોડી શહેરમાં ચાલ્યા ગયેલા મુસ્લીમ કિસાનો પાછા બોલાવવાની ઇચ્છા બતાવી છે. ઉત્તર પ્રદેશના વડા પ્રધાન પંડીત ગોવીંદવલ્લભ પંત શનિવારે જ્યારે આ ગામની મુલાકાતે આવ્યા ત્યારે કિસાનોએ તેમની સમક્ષ આ ઇચ્છા જણાવી હતી, અને મુસ્લીમ કિસાનોના જાનમાલના રક્ષણની જવાબદારી સ્વીકારી હતી. તેમણે મુસ્લીમોનાં મકાનો પાછાં બાંધી આપવાની અને અનાજ વગેરે પુરૂં પાડવાની ખાતરી આપી હતી. પંડીત પંતને તેઓએ જણાવ્યું હતું કે ગામમાં થયેલાં તોફાનો માટે બહારનાં તોફાની તત્ત્વો જવાબદાર હતાં. તોફાનો દરમીયાન જીવના જોખમે લઘુમતી કોમને બહુમતી કોમને રક્ષણ આપ્યાના કેટલાક બનાવો પંડીત પંતના ધ્યાન પર લાવવામાં આવ્યા હતા. બમસરા (સૌરાષ્ટ્ર) અને મનમાડ (નાશક જીલ્લો) ના મુસ્લીમોએ પુર્વ બંગાળના અત્યાચારોને વખોડી કાઢયા હતા. બમસરાની સભામાં પસાર થયેલા એક ઠરાવમાં જણાવ્યું હતું કે "ભારતમાં સર્વ મુસ્લીમો કોઇ પણ જાતના ભેદભાવ વિના રહી શકે છે, અને ધર્મ કાર્યમાં કોઇ પણ જાતની રોકટોક નથી." મનમાડના ઠરાવમાં જણાવ્યું છે કે "ભારતમાં મુસલમાનો પર કોઇ પણ અત્યાચાર ગુજારાતા નથી, અને મહાઅમાત્ય પંડીત નેહરૂની સરકારની છત્રછાયામાં મુસલમાનો ચેન કરે છે. તે માટે નેહરૂ સરકારને અભિનંદન આપતાં આ સભા નેહરૂ સરકારના હાથ મજબુત કરવાની પ્રતિજ્ઞા લે છે." છુટી છવાઇ જગાએ કોઇ મુસ્લીમો ગુંડાગીરી કરે છે, પણ તેમની સંખ્યા ઘણીજ નાની—નજીવી—છે; અને તેનો દોષ હીંદના ઘણા મોટા ભાગની સુખશાંતિમાં રહેતી ને સુખે ધંધારોજગાર ચલાવતી, મુસ્લીમ કોમને કોઇ રીતે દઇ શકાય એમ નથી. વળી જે તોફાનો થયાં છે તે પણ હીંદનાં વીસ્તાર અને વસ્તીના પ્રમાણમાં ઘણા જ નાના વિસ્તારમાં છે; અને દેશના ઘણા મોટા ભાગ ઉપર તો એની કશી જ અસર થવા પામી નથી. ઘણા મોટા ભાગની વસ્તી તો કોમી ઝેર ફેલાવનાર સામે ધિક્કારની નજરે જ જુએ છે. દાખલા તરીકે, ત્રિવેંદ્રમ (ત્રાવણ કોર) નો તા. ૨૭ મીનો સંદેશો જણાવે છે કે "ત્રાવણકોર—કોચીન ધારાસભાના કોંગ્રેસ પક્ષની કારોબારીએ શ્રી. એમ. પદ્મનાભન તથા શ્રી શંકરને કોમી ધિક્કાર વધારે એવાં પ્રવચનો કરીને કોંગ્રેસની અપકીર્તી કરવા બદલ કોંગ્રેસ પક્ષમાંથી બરતરફ કરવાનો નીર્ણય કર્યો હતો. શ્રી. પદ્મનાભન કોચીન દેવસમ બોર્ડના પ્રમુખ છે, અને શ્રી. શંકર બોર્ડના એક સભ્ય છે.

હીંદ-પાકીસ્તાન

હીંદ-પાકીસ્તાન વચ્ચે મિત્રતા સ્થાપવાની અને વધારવાની જરૂર ઉપર પશ્ચિમ બંગાળના ગવર્નર કૈલાસનાથ કાટજુએ ભાર મુકયો હતો. ઓરીસાના વડા પ્રધાન શ્રી. હરેકૃષ્ણ મહેતાબે કહ્યું: "આજકાલ ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચે યુદ્ધ ફાટી નીકળવા વિષેની વ્યર્થ અને નમાલી વાતો ખુબ થઇ રહી છે. જેઓ એમ ઇચ્છે છે કે સરકારે પાકીસ્તાન સામે કડક પગલાં ભરવાં જોઇએ તેમણે, તેમજ જેઓ એમ માને છે કે અરસપરસની મંત્રણાઓ દ્વારા બે દેશો વચ્ચે સારા સંબંધો સ્થપાવા જોઇએ તેમણે, દેશમાં સંપુર્ણ શાંતિ જાળવી રાખવી જોઇએ. દેશમાં શાંતી જળવાઇ રહે અને દેશ વીકાસ સાધી શકે એ માટે લોકો શિસ્તનું પાલન કરે એ જરૂરી છે. ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચે યુદ્ધની વાતો કરીને લોકોએ પોતાની ફરજોની અવગણના ન કરવી જોઇએ. આજની સ્થિતિ લાંબો સમય ટકી શકશે નહીં, અને ભારત તથા પાકીસ્તાન વચ્ચેના સવાલોની કાયમને માટે પતાવટ કરવી જ પડશે. જ્યાં સુધી દેશમાં અશાંતિ હોય ત્યાં સુધી દેશ વિકાસ સાધી શકે નહીં." પાર્લામેન્ટના એક સભ્ય પ્રોફેસર રંગા (આંધ્ર) એ પટનામાં ગાંધી સર્વોદય સંઘના સભ્યો આગળ કહ્યું: "પાકીસ્તાન પોતાની લઘુમતી કોમ પ્રત્યે સારો અને યોગ્ય વર્તાવ ન રાખે તો પણ ભારત પાકીસ્તાન સાથે યુદ્ધમાં ઉતરી શકે નહીં. એક વખત એવો હતો જ્યારે કોઇ દેશ પોતાની મરજી અને રીત મુજબ લઘુમતી કોમપરત્વે વર્તાવ રાખી શકતો. પરંતુ હવે તો દરેક રાષ્ટ્રને લઘુમતી કોમ પ્રત્યેના વર્તાવ સંબંધમાં કોઇ પણ દેશને પડકારવાનો અધિકાર છે. યુનો એ એવી સર્વોપરી સંસ્થા છે જ્યાં આ પ્રશ્ન રજુ કરી શકાય એમ છે." દિલ્હી પાસે ફરીદાબાદમાં નિર્વાસિતો આગળ બોલતાં પંડીત નેહરૂએ જણાવ્યું કે "કોમી કુસંપ એ એવી ચીજ છે જે ભારતને ચોકસપણે ખાનાખરાબી ને વીનાશને માર્ગે લઇ જાય છે. એથી હું નિર્વાસિત ભાઇ બહેનોને દેશમાં કોમી શાંતિ જાળવી રાખવામાં મદદ કરવાની ખાસ અપીલ કરૂં છું."

હીંદના ટુંક ખબરો

મીર લીઆકતઅલી

એમ જાણવા મળ્યું છે કે હૈદ્રાબાદના માજી પ્રધાન મીર લાયક અલીના પલાયન થઇ જવાના બનાવ અંગે પકડાયેલા કેટલાક શખ્સોની તપાસ ચલાવવા હૈદ્રાબાદ શહેરની દિવાની અદાલતના ન્યાયાધીશ શ્રી. એન. કુમારપ્પાની ખાસ ન્યાયાધીશ તરીકે નીમણુંક કરવામાં આવી છે. હૈદ્રાબાદમાં ચાલનારી આ તપાસનું કામકાજ ચાલુ માસથી શરૂ થયું છે.

લાયકઅલી બનાવ અંગે પકડાયેલા વધુ પાંચ શખ્સોને હૈદ્રાબાદ શહેરના ન્યાયાધીશ સમક્ષ આજે ખડા કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમને અટકમાં રાખવાનો હુકમ કરાયો હતો.

હૈદરાબાદ સરકારે એક યાદી બહાર પાડી મીર લાયકઅલીને નજર કેદમાંથી ભગાડવાના આરોપસર પકડાયેલા પાંચ માણસોની મીલકત સ્થગિત કરી હોવાનું જાહેર કર્યું હતું. આ યાદીમાં મીર લાયકઅલીની બહેન શૌકત બેગમ અને તેના પુત્ર નઝીરૂદીન તેમજ શ્રીમતી નઝીરૂદીનનો સમાવેશ થાય છે. આ અગાઉ સરકારે મેજર જનરલ સૈયદ અહમદ એલ એદરૂસ સહિત નવ માણસોની મીલકત સ્થગિત કર્યાની જાહેરાત બહાર પાડી હતી. આ નવ માણસોને હાલ અટકાયતમાં રાખવામાં આવ્યા છે. આ ઉપરાંત સીરોરાની સીરપુર પેપર મીલ્સના ઇજનેર આઝમ અલીની સ્થાવર જંગમ મીલકત પણ સ્થગિત કરવામાં આવી છે.

ભારતમાં સામ્યવાદીઓ

ભારતનો સામ્યવાદી પક્ષ પોતાની હિંસાત્મક તથા વીનાશક પ્રવૃત્તિઓ, અને દેશમાંની જેલોમાં તથા જેલ બહાર અવ્યવસ્થા અને અશાંતી પેદા કરવાની નીતિનો ત્યાગ કરવાની ગંભીર વીચારણા કરી રહ્યો હોવાના અત્યંત આધારભૂત સમાચાર મળ્યા છે. વધુમાં એમ જાણવા મળ્યું છે કે, જગતના બધા દેશોના સામ્યવાદી પક્ષની હાલની પરિસ્થિતિને લગતી વીચારણા કરવા મળી હતી, તે વખતે બેઠકમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, વીશ્વભરમાં સામ્યવાદનો ફેલાવો કરવા માગતો સામ્યવાદી પક્ષ તેની ભાંગફોડની વીનાશક નીતિને લઇને ભારતમાંથી પ્રજાનો ટેકો ગુમાવતો જાય છે. આ હકીકતની બેઠકમાં ગંભીર અને વિગતવાર વીચારણા કરવામાં આવી હતી. અને વીચારણાને અંતે નકકી થયું હતું કે, ભારતમાં જે રીતે ભાંગફોડની પ્રવૃત્તિઓ ચાલી રહી છે,

તેનાથી પક્ષનો ઉદેશ સીદ્ધ નહીં થઈ શકે. અને પ્રજાનો ટેકો નહીં હોય તો ભારતમાં સામ્યવાદી પક્ષ સત્તા પર નહીં આવી શકે.

શાંતીસેના પરિષદ

વર્ધા અને આજુબાજુના ગામોમાં અહીંસક પદ્ધતિએ હીંસાને અંકુશમાં લેવા માટે શાંતીસેનાની રચના કરવાની વીચારણા કરવા ગયા માસની આખરીએ આચાર્ય વીનોબા ભાવેના પ્રમુખપદે વર્ધા અને સેવાગ્રામના જાણીતા રચનાત્મક કાર્યકરોની પરિષદ મળી હતી. પરીષદમાં શાંતિસેનાના બંધારણ અને કાર્યક્રમને લગતી ચર્ચા થઈ હતી અને આખરી બંધારણ તથા કાર્યક્રમ ઘડવા એક સમીતીની રચના કરવામાં આવી હતી. હાલ તુરત સેવાગ્રામમાં એક અને વર્ધામાં બે શાંતીસેનાની સ્થાપના કરવાનો નીર્ણય લેવાયો હતો અને આ સેનાઓના "કન્વીનરો"ની પસંદગી કરવામાં આવી હતી.

ચર્ચાયેલા બંધારણ અનુસાર આ શાંતિસેનાનો હેતુ જીવનનાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાં હીંસાને અંકુશમાં લેવા સમુહગત અહિંસા પેદા કરવાનો છે. આ સેના કાળાં બજાર અને લાંચરૂસ્વતરૂપી સડો નાબુદ કરવાનાં, કોમી રમખાણો અટકાવવાનાં, નીરાશ્રીતોના પુનર્વસવાટ અને રાહતના તથા દારૂબંધીના પ્રચારનાં કાર્યો પણ કદાચ હાથ ધરશે. અહિંસા અને સત્યના સિદ્ધાંતોમાં દઢ માન્યતા ધરાવનારાઓ તથા હીંસાનો સામનો કરવા તઈયાર હોય અને વખત આવે આક્રમણ કરનાર તરફ કોઈ પણ જાતની ખરાબ ભાવના કેળવ્યા વગર આત્મભોગ આપવા તઈયાર હોય તેવા લોકો શાંતીસેનામાં જોડાઈ શકશે.

પુ. બંગાળના ગવર્નર સમક્ષ નિરાશ્રિતોની આપવીતી

પાકિસ્તાનથી આવેલા હિજરતીઓએ આંખમાં આંસુ સાથે અને ચહેરા પર અત્યંત યાતનાની રેખાઓ સાથે પુર્વ બંગાળના ના. ગવર્નર શ્રી. કૈલાસનાથ કાટજુ સમક્ષ તેમની યતનાઓ, તેમની માલમિલકત અંગેની કરાયેલી વ્યવસ્થિત લુંટ અંગેની કહાણી રજુ કરી હતી. કેટલાક હિજરતીઓએ પાકિસ્તાનમાં તેમનાં કબ્જે રખાયેલાં ઘરેણાં માટેની કહેવાતી રસીદો બતાવી હતી. નીરાશ્રીતોને અપાતી આ રસીદો પર ન વાંચી શકાય એવી સહી કરવામાં આવી હતી. અને તેનાં સહી કરનારનો હોદો કે કચેરીનો નંબર કે સહી સીક્કો ન હતાં. કેટલાક હિજરતીઓ પાસે તો માત્ર સહી વગરની અને ચોકડી વાળી કાગળની કાપલીઓ જ હતી. તેમની રોકડ રકમ અને માલમિલ્કતના બદલામાં તેમને માત્ર આવી રસીદો જ આપવામાં આવી હતી. આમાંના કેટલાક પાસે પાકીસ્તાની ચલણની નોટોના ફાટેલા ટુકડા જ હતા. પરંતુ મોટા ભાગના હિજરતીઓ પાસેથી બીનસત્તાવાર રીતે બધું જ પડાવી લેવામાં આવ્યું હતું.

ના. ગવર્નર ભારત છોડી જતા મુસ્લિમ હિજરતીઓને પણ મળ્યા હતા અને તેમના ગામોમાં કે નજીકના ગામોમાં ધાડ કે લુંટનો કોઈ બનાવ બન્યો હતો કે કેમ તેની તપાસ કરી હતી તેઓ બધાએ જણાવ્યું હતું કે એવા કોઈ બનાવો બન્યા ન હતા પરંતુ પાકીસ્તાનના તેમના સગાંસંબંધીઓ તરફથી આવતા પત્રોથી તેમનામાં વીચીત્ર ભયની લાગણી જન્મી હતી. આ પત્રોમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે પાકીસ્તાનમાંથી હીંદુઓને આવી રીતે હાંકી કાઢયા પછી ભારતમાં રહેવું મુસ્લિમો માટે સલામત ન હતું. ના. ગવર્નરે મુસ્લિમ હિજરતીઓને ખાતરી આપી હતી કે સરકાર તેમને સંપુર્ણ રક્ષણ આપવું ચાલુ રાખશે. તેઓને તેમના સ્થળો પર પાછા જઈ મુસ્લિમ અને હીંદુભાઈઓ સાથે પુર્વવત શાંતીથી રહેવાની સલાહ આપી હતી. ના. ગવર્નરે મુસ્લિમોને ઈશ્વરની પ્રાર્થના કરવાના અને હૃદયમાંથી ભયને હાંકી કાઢવાના પવીત્ર કુરાનની બોધ યાદ આપી હતી અને ભારતમાં તેમના જાનમાલ ભયમાં નહીં મુકાય એવી ખાતરી આપી હતી.

હિંદમાં પેનીસીલીનનું ઉત્પાદન

મુંબઈ ખાતે પેનીસીલીનનું અને ભારતમાં "સલ્ફા ડ્રગ્સ"નું ઉત્પાદન કરવાની સરકારની યોજનાએ આખરી આકાર ધારણ કર્યો છે. અને ભારત સરકાર તથા સ્વીડનની એક પેઢી વચ્ચે તાજેતરમાં આ કારખાનાંની સ્થાપના અંગે કરારો થયા છે. કરાર તળે આ પેઢી સરકારને કારખાનું નાંખવામાં સહાય કરવા ઉપરાંત દરેક જાતની "ટેકનીકલ" મદદ પણ કરશે. કારખાનાં પાછળ રૂા. ૩ કરોડ ૫ લાખનું ખર્ચ થશે. અને નાણાંની વ્યવસ્થા થઈ શકશે તો ૧૯૫૧–૫૨ ના નાણાંકીય વર્ષનાં કારખાનાંની બાંધણીનું કામ પુરૂં થશે. મુંબઈમાં "હાફકીન ઈન્સ્ટીટયુટ" નજીક કારખાનું નાંખવાનો સરકારનો ઈરાદો છે આ યોજના આગળ ધપાવવા એક સમિતિની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. પશ્ચિમ બંગાળની સરકારની કલકત્તામાં પેનીસીલીનનું કારખાનું નાખવાની યોજનાની વીચારણા ચાલી રહી છે.

બાપુના પુસ્તકો

આરોગ્યની ચાવી	૧	૦
અથડાતા વાયરા ચીની નારીની કહાણી	૭	૩
અલ્લા બેલી	૫	૬

ચર્ચાપત્ર

હીંદી માનસ

લડાઈ દરમ્યાન માલની કે ઘરોની અછત આપણને નહિ જણાઈ તેનાથી અધિક અછત લડાઈ ખતમ થયા પછી જણાવા લાગી. અને એ અછતનો લાભ માલદારો, જે પોતાની મુડીના આંકડામાં વધારો કરવામાં જ પોતાનું સર્વસ્વ માને છે, તેઓ લઈ રહ્યા છે. આ લાભ આપતાં ગરજાઉ લોકનો છુટકો નથી. અને આપ્યા પછી એવા માલદારોના ઉપર શ્રાપના ધોધ વરસાવે છે! એ શ્રાપોમાંથી મુકત થવાને માલદારો ડૉકટરો પાસે મુંગી હાય—બદદુવાના ભોગ બનેલા પોતાના આપ્તજનોના ઉપચારો કરવાતાં કરાવતાં સ્વધામ પ્હોંચે છે. એવી દોલતનો ઉપયોગ સંતોષપુર્વક કરી જ નથી શકાતો! એટલે કે એ દોલત તેઓને હંમેશ દુઃખી જ કરી રહી હોય છે! કેટલાક સાચા દાખલા જે દરરોજ બની રહ્યા છે તે વિચારતાં આપણે મલાન સરકાર પાસે હક લેવાને કેટલા લાયક છીએ એ ખરેખર આપણને શરમાવનારો પ્રશ્ન થઈ પડે છે. સરકાર આપણી વીરૂધ કાયદાઓ ઘડે ત્યારે હીંદી માનસ બોલી ઉઠે છે કે આ દેશમાંથી "એન કેન પ્રકારેણ" પૈસા મેળવી દેશ ભેગા થઈ જવામાં જ લાભ છે!!!

એક માલદાર પોતાને, ધર્મસ્થળ ચણાવી ધર્મિષ્ટ સમજે છે. એટલે તેને ગરજાઉ માણસને લુંટવાનો પરવાનો મળ્યો સમજે છે કોઈ દુકાન કે ઘર ખાલી હોય તો તેવા ઘરધણી મોં માંગી "ગુડવીલ"—બ્લેક મારકેટ કરી લે છે. એક ઘરધણીએ એવી દુકાનના ચારસો પૌંડ લીધા! એક જણે ખાલી ઘરના એવા જ ગરજાઉ પાસે પચાસ, પચાસ, એંશી, પાંત્રીસ, સવાસો, પોણોસો, સો પૌંડ લીધા!!! કોઈ કોઈ મીલ્કતદાર તો બીલ્ડીંગનો પાયો ખોદાય કે કોઈ ગરજાઉ પાસેથી હજાર હજાર પૌંડ સુધી પાઘડીના લઈ મારે છે! અને એવા દાખલાઓ સેંકડો છે જે જનતા જાણે છે છતાં તેવા ઘર માલીકો સામે ઉહાપોહ કરી શકતી નથી! એક ઘરધણી તો કહે છે કે અમારે કયાં વેપાર છે કે કમાવા જઈએ! કોઈ ભાડુત ઘર ખાલી કરી ચાલ્યા જાય તો એજ અમારી કમાણી! એટલે વરસદહાડે બે ચાર ઘર ખાલી પડે તો ત્રણસો ચારસો પૌંડ સ્હેજે મળી રહે!

પણ આવા માલદારો ભોગજોગે સરકારના પંજામાં સપડાઈ જાય તો હજારો પૌંડ, અમલદારો, વકીલોને ભેરવવામાં પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દેતાં અચકાતાંએ નથી! અને કદાચ કેસ ચાલતાં બાપદાદાના પુણ્યના પ્રતાપે છુટે તો સમાજમાં બણુંગાં ફુંકતાં શરમાતાંએ નથી—કે—જોયું ને? બાળા! આપણને હેરાન કરવા બેઠા છે જુઓને! અમે કેવા નિર્દોષ હતા જે છેવટે નીર્દોષ ઠરી છુટી ગયા!!! આપણું હીંદી માનસ! આપણે ગુનેહગાર ઠરીએ તો આપણા માટે હીંદ વગર ભાડે જવાનો મોજુદ હુકમ હોય છે! છતાં આપણામાંના જેઓ ખાસ માલદાર હોય છે તેઓ ગેરકાયદેસર સોનું ખરીદવામાં પોતાની આવડતનું ગૌરવ સમજે છે! એવામાં સપડાયા તો વકીલ સાહેબોને પૈસા કમાવાની ખાણ પડે છે! "હાર્યો જુગારી બેવડુ રમે" તેમ પુર ફુટથી છુટવાને પૈસાંની રેલમ છેલ ઉડાવે છે! મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાંથી હારે તો સુપ્રીમ કોર્ટ, અને ત્યાંથી હાર્યાં તો પછી બ્લુમફન્ટીનની એપેલેટ કોર્ટ છે જ. અને ત્યાંથી હારે તો હીંદ ભેગા થવાને ડીપોર્ટેશન ઓરડર તો ખરોજ! આટલી આટલી સખ્તાઈ છતાં સુવર્ણદેવીની મોહીની કેમે કરતાં છુટતીજ નથી—હમણાંજ એવાજ કીસ્સાના ભોગ બનેલાઓ ઉપર ડીપોર્ટેશન ઓરડર ઝઝુમતો હોવા છતાં, કેટલાક હીંદીઓ એ મોહીનીમાં સપડાવાને કેમ લલચાય છે, એ પ્રશ્ન જનતાને મુંઝવે છે.

આ બધી આપણી સામાજીક ત્રુટીઓ છે. એમાંથી બચવાને પરમાત્મા આપણને સન્માર્ગે દોરે. અને પછી જ હકને માટે લાયક બનીએ.

જોહાનીસબર્ગ. સીધાબોલો

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રાસ્તી ૧૯૫૦ એપ્રાલ	હીંદુ ૨૦૦૬ ચઈત્ર વૈશાખ	મુસલમાન ૧૩૬૮ સવાલ	પારસી ૧૩૧૯ શેહે. કદમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૧૪	,, ૧૨	૨૫	૧૪	૬–૧૮	૫–૪૦
શની	૧૫	,, ૧૩	૨૬	૧૫	૬–૧૯	૫–૩૯
રવી	૧૬	,, ૧૪	૨૭	૧૬	૬–૨૦	૫–૩૮
સોમ	૧૭	,, ૩૦	૨૮	૧૭	૬–૨૧	૫–૩૭
મંગળ	૧૮	સુદ ૧	૨૯	૧૮	૬–૨૨	૫–૩૬
બુધ	૧૯	,, ૨	૧	૧૯	૬–૨૩	૫–૩૫
ગુરૂ	૨૦	,, ૩	૨	૨૦	૬–૨૪	૫–૩૪

કેટલાક વાંચવા લાયક પુસ્તકો

	શી.	પે.
અજેલા જીવ	૮	૦
રોહીણી	૮	૦
ગ્રહુકરવિનોબા ભાવેના અનેક વિષયો		
ઉપર વહેલા પ્રવચનોનો સંગ્રહ	૧	૦
ચાવન ભા. ૧–૨ પ્રત્યેકની	૮	૦
જીવનની ખુશબુ	૧	૦
કહાની સહચરી	૫	૬
દેશના ચાદ્ધા વાર્તા સંગ્રહ	૩	૦
આધુ મુકતી	૭	૬
ગ્રીશ્રામ	૬	૦
રોહીના આસુ અને બીજી વાતો	૮	૦
બીજી વાતો ભા. ૧–૨ સેટની	૧૧	૦
વસુંધરા અને બીજી વાતો	૬	૦
વિવાહ મંદિર	૬	૬
સ્વાધ્યાય ભા. ૧–૨ (સાહિત્ય		
(વનના લેખોનો સંગ્રહ) સેટની	૧૧	૦
સાબરમતી લેખોનો સંગ્રહ	૬	૦
સાગર સમ્રાટ	૩	૦
સોરઠી જવાહીર	૭	૦
સોરઠી ગાથા	૬	૦
હીરાકણી વાર્તાઓ	૩	૬
હાસ્ય વીણા	૬	૦

કાકા સાહેબ કાલેલકર કૃત

લોકમાતા	૧	૬
સ્મરણ યાત્રા	૫	૦
જીવતા તહેવારો	૩	૦
ઓતરાતી દિવાલો	૨	૦

કનૈયાલાલ મુનશી કૃત

અવિ રસ્તે	૮	૬
વેરનો વાંક	૮	૦
પૌરાણીક નાટકો	૬	૫
લોપ હર્ષીણી	૬	૦
સ્વપ્ન દ્રષ્ટા	૧૦	૦
નવલીકાઓ	૭	૬

રમણલાલ દેસાઈ કૃત

અંજની	૭	૬
ક્ષીતીજ ભા ૧–૨	૧૬	૦
સંગીત હ્રદય અને સંયુકતા	૮	૦
શોભના	૮	૦
અમીંદુ	૭	૦
ગુલાબ અને કંટક રમનલાલ દેસાઈ	૧૧	૦

શરદ બાબુ કૃત નોવેલ

કમલા	૮	૦
ચંદ્રનાથ	૫	૦
મધુ વાર્તાઓ	૨	૬
દત્તા	૮	૦
અનુરાધા	૧૦	૦
અપુર્વ ભારતી	૧૫	૦
કાશીનાથ	૫	૬
ચંદ્રનાથ	૪	૦
ચરીત્રહીન	૧૩	૬
બબી	૭	૬
દેવદાસ	૫	૦
દુર્ગા	૮	૬
નવીના	૧૦	૦
કાશ્વી	૭	૬
શ્રીબાલા	૬	૦

રવીન્દ્રનાથ ટાગોર કૃત

ઘરે બહિરે	૬	૦
ચતુરંગ અનેબીજે એનો	૫	૬

	શી.	પે.
ચાર અધ્યાય અને માલંચ	૫	૩
રાજર્ષિ	૭	૦
લાવણ્ય	૫	૬

સુપ્રસિદ્ધ લેખક મેઘાણીની નોવેલો

અપરાધી	૧૨	૦
ગુજરાતનો જય ભાગ ૧—૨		
પ્રત્યેકની	૭	૦
તુલસી કયારો સામાજીક નવલકથા	૭	૩
આળા હઈયા	૫	૦
નવલીકાઓ ભાગ. ૧	૬	૦
પુરાતન જ્યોત	૫	૬
બીડેલા દ્વાર	૮	૬
વેવીશાળ	૮	૦
સોરઠ તારા વ્હેતા પાણી	૧૦	૦
રાજારાણી	૬	૦
આહાર અને આરોગ્યનું સાહિત્ય		
આહાર અને પોષણ	૨	૦

બંકીમ ચટોપાધ્યાય-કૃત

કૃષ્ણ કાંતનું વિલ	૬	૬
કપાલ કુંડલા	૭	૬
મનોરમા	૭	૦
રૂપારાણી	૭	૬
પ્રેમાશ્રમ નોવેલ ભા. ૧–૨	૬	૬
પગદંડી (ધુમકેતુ)	૪	૦

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર

ભાગ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ના સેટમાં વિવિધ રસથાળ પીરસતી આ સેટ ની કીમત ૧૫ ૦

દ્દષ્ટાંતકથાઓ નાનાભાઇ ભટ	૨	૬
સંસાર (મેઘાણી)	૧	૧૦
પચાસવર્ષ પછી	૭	૦
ભાગ્ય નિર્માણ (જયભીખ્ખુ)	૫	૬
કાન્તી	૬	૦
સુભાષના સેનાનીઓ	૩	૬
સુદામા ચરીત્ર	૨	૦
ઈન્દીરાને પત્રો (નેહરૂ)	૫	૬
હલમણી	૭	
વેણીના ફુલ	૨	૬

નવા પુસ્તકો

રૂપનાથ: બંગાલની ક્રાંતી કારી નવલકથા. કીમત ૮/–

ભાઇબીજ સુંદર ભાવપુર્ણ નોવેલ. ૧૦/–

રાધારાણી સામાજીક ક્રાંતી દર્શાવતી નવલકથા ૧૦/–

લુઈ પાશ્ચર:– જાણીતા ફ્રાંસ વીજ્ઞાનીકનું જીવન ચરીત્ર. ૫/–

મેડમ કયુરી:– સ્ત્રી વીજ્ઞાનીકનું જીવન ચરીત્ર ૬/–

સંસાર ધર્મ. લે. કીશોરલાલ મશરૂવાલા. કી. ૬ ૦

સમુળી ક્રાંતી. કીશોરલાલ. ધ. મશરૂવાલા કી. ૫ ૦

બાપુની ઝાંખી ૩–૦

લેખક કાકા સાહેબ

આ ઓફીસેથી મળશે.

મારી જીવન કથા

જવાહરલાલ નેહરૂ. કીમત ૨૦ ૦

અમારા નવા પુસ્તકો

	શી.	પે.
પરકમ્મા (મેઘાણીકૃત)	૬	૦
શાહનશાહની સંગાથે	૫	૨
વિદ્રાહી આત્મા (ખલીલજીબ્રાન	૮	૦
મારી ભાણેજ	૭	૬
માતાનુ હૃદય (પર્લબક)	૬	૦
આશાનુબીજ ભા. ૧ ૨ સેટની	૧૮	૬
મેઘ બીંન્દુ (કથનિકાઓ)	૭	૦
કાયા કલ્પ (પ્રેમ ચંદજી)		
ભાગ ૧–૨–૩ સેટની	૧૪	૦

ટાલ્સટોયના પુસ્તકો

ચુપ નહીં રહેવાય (સમાજની બદીઓ સામે પોકાર) નવલકથા	૭	૦
દ્રષ્ટિ પરીવર્તન	૫	૩
બે નવેલકથાઓ	૫	૦

સાગર કથાઓ	૮	૬
વર્ધા શિક્ષણ યોજના	૨	૬
મેલેરીયા (તેના કારણો અને ઉપાય)	૧	૦
સાગર સમ્રાટ (લેખક જુલે વર્ન)	૬	૦
પહેલો ફાળ	૬	૦
મેઘ ધનુષ્ય	૬	૦
રાજમાર્ગ (ગાંધી યુગની નોવેલ)	૬	૦
રાજ સન્યાસી (ધુમકેતુ	૧૦	૬
કળા કારીગરીનું શિક્ષણ ભા. ૧–૨ આમાંથી જાતજાતના હુન્નર શીખવાય છે અથવા શીખાય છે. પ્રત્યેકની	૬	૬
ટાલ્સટોય અને શીક્ષણ	૨	૦
હાની બ્હેન (વાર્તા)	૫	૭

રાયચુરા કૃત

દુલની રમઝટ	૫	૦

कीतावें

आत्म कथा गांधीजी	२	६
गांधीजीना वार्तालाप	१	६
जब अंग्रेज नहि आये थे	१	३
लडरवबाती दुनीया	२	०
हमारे गांवकी कहानी	१	६
आगे बढो	१	३
बापुजी (गांधीजी की कुछ बातें	१	६
अंग्रेजी राज्य के सौ साल	१	०
विश्वकी विभूतीयां	१	८
पागल	१	२
मालीक और मजदुर	१	३
दुखी दुनीया	१	०
प्रेममें भगवान्	१	६
साधनाके पथपर	३	६
मेरी मुकतीकी कहानी	१	६
शास्त्रवाद–बुद्धिवाद	१	०
हिंदी गीता (गीताजी)	१	६
संत वाणी	१	६
गांधीवाद–समाजवाद	२	६
नया रोजगार (हायरसीफ)	४	०

હાલ ભીવડાનો હાયરો	૬	૦
રસમસ્તી	૬	૦

વિવિધ પુસ્તકો

જય ઇન્ડોનેશીયા	૪	૦
હિંદનો કોમી ત્રીકોણ	૬	૦
રશીયાનું ઘડતર	૬	૦
લામિઝરેબલ ભાગ ૧–૨ સેટની	૧૮	૦
બાળકોનો બાંધવ	૨	૬
મહાદેવ દેશાઇની ડાયરી		
ભાગ. પહેલો	૧૦	૦
ભાગ બીજો.	૧૨	૦
ભાગ ત્રીજો	૧૧	૬
બાપુ-મારીમા (મનુ ગાંધી)	૨	૦

દીલ્હી ડાયરી ગાંધીજી કી. ૧૦ ૦

બાળકો માટે

૧૦ થી ૧૨ વર્ષના બાળકો માટે ૧૩ પુસ્તકોનો સેટ.

કીમંત પા. ૧–૦–૦

૮ થી ૧૦ વર્ષના બાળકો માટે ૧૫ પુસ્તકોનો સેટ

કીમંત પા. ૧–૫–૦

૧૨ થી ૧૮ વર્ષના યુવક યુવતી માટે આઠ સુંદર પુસ્તકોનો સેટ

કીમત ૧૪/–

લીલી	૫	૬
વીણુ	૫	૬
બાણુ	૫	૩

રીપબ્લીક નંબર

અમારો તા. ૨૬–૧–૫૦ ના બહાર પડેલો ભારત રીપબ્લીક નંબર; અનેક સંદેશાઓ; ફોટાઓ; લેખો વીગેરે વાંચવા લાયક સામગ્રીથી ભરપુર છે.

કીમત ૨/૩

પોસ્ટેજ સાથે

Indian Opinion.
P. Bag,
Phoenix.

वचोंके लीये

महात्मा बुद्ध	१	०
चन्द्र गुप्त	१	०
कौंआ चला हंसकी चाल	१	०
नसीहतकी कहानीया	१	०
शीवाजी		६
अशोक	१	
देश प्रेमकी कहानीया	१	०
ईस्रा धर्मकीआख्यायीकायें (धर्मकी कहानीहां)	१	३
समाजवाद–पुंजीवाद	२	६
मारी राजनेतीक समस्यायें	१२	६
मेरी कहानी (पं. नेहरुका चरीत्र)	१०	६
गांधी विचार दोहन	२	०

Obtainable From:

'Indian Opinion'
P. Bag,
Phoenix, Natal.

આ ઓફીસથી મળતાં પુસ્તકોનું સુચિપત્ર

વી. પી. ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં નહિ આવે. ઓરડર મોકલનારાઓએ ઓરડર સાથે ચેક અથવા પોસ્ટલ ઓરડર મોકલવા મહેરબાની કરવી.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું:— INDIAN OPINION, Phœnix, Natal.

ગાંધીજીનું સાહિત્ય

સાધક ધર્મ ભાવના ૧ ૦

ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર ૧૯૪૨ ની લડત વખતે થએલો સંપુર્ણ પત્ર વ્યવહાર ૭ ૬

ગાંધીજીના સમાગમમાં ૭ ૦

ગાંધીવાદી આર્થીક યોજના ૩ ૬

પુણ્ય શ્લોક ગાંધીજી (ચ. શુક્લ) ૧૨ ૬

કીશોરલાલ મશરૂવાળાની કૃતીઓ.

ગાંધી વિચાર દોહન ગાંધીજીના વિચારોને સ્પષ્ટ કરતું પુસ્તક ૨ ૬

સ્ત્રીપુરૂષ મર્યાદા આજ કાલ સ્ત્રી; પુરૂષમાં લેવાતી છુટો ઉપર પુછાતા પ્રશ્નના જવાબરૂપે જે લેખો લખાયા છે તેનો સંગ્રહ ૨ ૬

સર રાધાકૃષ્ણનની કૃતીઓ

એઓ ફિલોસોફિના મહાન લેખક છે તેમના પુસ્તકો હિંદુ ધર્મ, સંસ્કૃતી ઉપર અજવાળું પાડે છે.

કલ્કી અથવા સંસ્કૃતીનું ભાવી ૨ ૦

વેદની વિચાર ધારા વેદ ઉપરના તેમના ભાષણોનો સંગ્રહ ૫ ૬

યુવાનોની સંસ્કાર સાધના ૬ ૦

હીંદુ ધર્મ ૧૦ ૦

ધાર્મિક સાહિત્ય

શ્રીમદ્ ભગવત ગીતા મોટા અક્ષરોએ સંસ્કૃતમાં ૩ ૦

સંતોના ચરિત્રો સંતોના ચરીત્રનો સંગ્રહ ૨ ૬

ઉપનિષદ, આ વેદાંતથી ભરપુર ગ્રંથને હળવો કરી, ન્હાનો કરી આમાં મુક્યો છે: ૧૦ ૦

વિદેશી સાહિત્ય

ઝંઝાવાત... ફ્રાંસના વિખ્યાત લેખક અનાતોલની નોવેલ ૭ ૬

યામા લેખક કુપરી, એક રશીયન પતીતાનું ચિત્ર દોરતી નવલકથા ૧૦ ૦

લોક નેતાઓના ચરીત્રો

દયાનંદ સરસ્વતી ૬ ૦

આત્મ કથા ગાંધીજી ૭ ૬

તેજ ચિત્રો આમા ગાંધીજી કૃષ્ણમસ્વામી, શીવાજી, આદી નેતાઓના જીવન વિષે લખેલું છે ૭ ૬

કેટલીક ઉત્તમ નવલ કથાઓ

વાંસળીનાદ સુંદર વાર્તાઓનો સંગ્રહ ૬ ૬

આમ્રપાલી એક ઈતીહાસીક નવલ કથા ૧૨ ૬

રજકણ દ્રષ્ટાંતોનો બોધપ્રદ સંગ્રહ ૭ ૦

પ્રેમાશ્રમ ભા. ૧—૨ એક સુંદર સામાજીક નવલ કથા—બન્ને ભાગની કીમત ૧૩ ૦

ઉપાકાંત સુંદર નોવેલ ૭ ૬

ઉન્માદ નોવેલ ૮ ૦

ઉપકારની કથા નોવેલ ૭ ૬

આંખલાના સુર ૫ ૦

ભગવાન ઋષભદેવ ૯ ૦

નર અને નારાયણ ૧૦ ૦

કાંતીનાદ કાંતીકારી નોવેલ ૭ ૦

કલાવતી ઈતીહાસીક નોવેલ ૧૦ ૦

કોલેજીયન કોલેજ જીવન બતાવતી નોવેલ ૮ ૬

ખમ્મા બાપુ બાપુઓના જીવનને ઉઘાડું પાડતી નોવેલ ૮ ૬

ગોરખ આયા ગોરખની વાતોપરથી રચાએલ ૭ ૦

ગ્રામોદ્ધી ૧ ૬

ગોરાની વાતો ૬ ૦

જળ સમાધી નોવેલ ૮ ૦

જગતના મંદિરમાં ઈતીહાસીક નવલકથા ૧૦ ૦

જય સિદ્ધરાજ ૯ ૬

જલબીંદુ નોવેલ ૫ ૦

ઢીંગલીની વાતો ન્હાની વાર્તાઓનો સુંદર સંગ્રહ ૬ ૬

ત્રણ અરધું બે ન્હાની વાર્તાઓનો સંગ્રહ ૬ ૦

અણુખુટ ધારા ૮ ૬

અધુરી વાત ૧૦ ૩

અખીલ ત્રીવેણી વાર્તાઓ ૨ ૬

જીંદગી જીતવાની જડી બુટી ૨૨ ૬

ભીરૂ સાથી ભા. ૧–૨ સાથે ૧૨ ૬

અમારા બા સ્વ. કસ્તુરબા ગાંધી વિષે સુશીલા નૈયર અને વનમાળા પરીખે લખેલ ૪ ૬

બળવાખોર પીતાની તસ્વીર આયરીશ શહીદ જેમ્સ કોનોલીનીનું જીવન ૬ ૦

રામ કહાણી ૮ ૬

નવલ કથાઓ

ઉજાવાટે ૭ ૬

કાઠીયાવાડની દંત કથાઓ ૬

કૌંચ વધ ૧૦ ૬

ગોદાન બોધપ્રદ નવલકથા ભા. ૧–૨ સેટની ૨૬

ચતુરશે વાર્તા સંગ્રહ ૪ ૦

ચિત્રલેખા ૮ ૬

તણખા ભાગ ૧–૨–૩ વાર્તાસંગ્રહ પ્રત્યેકની ૭ ૦

દરીયાલાલ ૯ ૬

દરીદ્રનારાયણ ભાગ ૧–૨ સેવા ભાવી નોવેલ સેટની ૧૬ ૦

દોન ફ્રૂવ ૪ ૬

દરીયાલાલ ૯ ૦

નારી હૃદય ૫ ૦

નીલ રેખા ૮ ૦

નીલ પંખી નાટક ૩ ૦

નીવેદીતા ૮ ૦

પ્રદીપ ૪ ૬

પ્રાયશ્ચીત ભા. ૧–૨ સેટની ૧ ૦

પિયાસી ૮ ૦

પાવક જવાળા ૮ ૦

પ્રભાત કીરણો ૭ ૬

પુરાતન જ્યોત ૫ ૦

પ્રેમ અને પુજા ભા. ૧–૨ સેટની ૨૬ ૬

ફુટેલા સુવર્ણ પાત્રો ૧૦ ૦

બહિષ્કાર ૬ ૦

બે મીત્રો ૬ ૬

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760,
JOHANNESBURG.

Phones:— Business 33-0711, Residence 33-5961

DIAMONDS

QUERIDO DIAMOND Co.

48 Walter Wise's Building,
4th Floor Joubert Street, JOHANNESBURG
Tel. 22-3400. P.O. Box 3417

"SEE US WITHOUT OBLIGATION"

DIAMOND SPECIALISTS

OUR MOTTO: **'A SQUARE DEAL'**

SPRINGBOK COLLEGE

P.O. BOX 8243,
JOHANNESBURG.

New and up-to-date courses for Standards VI, VII, J.C., Senior Certificate and Matriculation. Languages, Maths, Science, Physiology, Commerce, History, Geography, Etc, Etc.

ALL LECTURES DRAWN UP BY EXPERTS.

Write To-day For Full Particulars.

LOOK BEFORE YOU LEAP, BUT LEAP AHEAD WITH THE SPRINGBOK.

PHONE 33-7944 P.O. BOX 4889.
TEL: ADDRESS: "ARVIND."

HEAD OFFICE:
409, KRUGER ST., LOUIS TRICHARDT.
PHONE 64. PO BOX 106.
TEL. ADD: "KANJEE."

H. K. GOKAL,

WHOLESALE

GENERAL MERCHANT AND DIRECT IMPORTER.

OUR MOTTO: "SERVICE THAT SATISFIES."

43 Market Street, JOHANNESBURG.

ફોન ૩૩–૭૯૪૪. બોક્સ ૪૮૮૯.
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "અરવીન."

હેડ ઓફીસ:
૪૦૯, ક્રુગર સ્ટ્રીટ, લુઇસટ્રાખાટ.
ફોન: ૬૪. પી. ઓ. બોક્સ ૧૦૬
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "કાનજી"

એચ. કે. ગોકળ,

—:: હોલસેલ વેપારી ::—

—જનરલ મરચન્ટ અને આયાત કરનાર—

૪૩ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

BOOKS FOR SALE

MY LIFE AND MISSION—Swami Vivekananda	8	3
INDIAN STATESMEN (Dewans and Prime Ministers With Portraits)	7	6
INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6
TEMPLES, CHURCHES AND MOSQUES —Yakub Hasan	8	6
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	11	0
THE KNIGHT ERRANT—Sita Chowdhury	8	6
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song— (An English Translation)—Annie Besant	1	0
60 YEARS OF CONGRESS—Dr. Pattabhi Sitaramayya	1	8
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
THE U.K.C.C. AND INDIA—A. N. Agarwala	5	6
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masani	2	6
A DISCIPLINE FOR NON-VIOLENCE (Pamphlet for guidance for Westerners) —Richard B. Gregg	1	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
SHAW—WELLS—KEYNES ON STALIN—WELLS TALK (Verbatim Record)	3	6
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4	0
THE DHAMMAPADA OR THE WAY OF TRUTH	1	3
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	8	0
MAULANA ABUL KALAM AZAD—Mahadev Desai	6	0
SATYAGRAHA IN SOUTH AFRICA—M. K. Gandhi	11	0
SEVEN MONTHS WITH MAHATMA GANDHI Being an inside view of the Non-co-operation Movement (1921-22)—Krisnadas	8	0
ROLLAND AND TAGORE, Letters of two eminent writers	8	6
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	8	0
PUBLIC FINANCE AND OUR POVERTY —J. C. Kumarappa	3	6
TALES OF BENGAL—Santa Chatterjee and Sita Chatterjee	7	0
HISTORY OF THE REIGN OF SHAH ALUM —W. Franklin	7	6
THE LIFE OF RAMAKRISHNA—An exhaustive account of the Master's wonderful life—Romain Rolland	7	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
BAPU—MY MOTHER—Manubehn Gandhi	2	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
THE HEART OF HINDUSTAN—Sir S. Radhakrishnan	3	6
MAHATMA GANDHI (The Man and his Mission, an enlarged and up to date edition of Gandhiji's life,) —By various writers	5	0
LIFE OF SRI RAMAKRISHNA	15	0
SHAKESPEARE'S TRAGEDIES (King Lear, Macbeth, Hamlet and Othello—William Miller	8	6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	7	6
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	15	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	19	0
GUIDE TO THE PROBLEM OF INDIA —R. Palme Dutt	6	6
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	
INDIAN SCIENTISTS (Biographical Sketches. An account of their researches, discoveries and inventions	7	6
A SHORT LIFE OF SWAMI VIVEKANANDA	2	6
A SHORT LIFE OF SRI RAMAKRISHNA	2	6
PRACTICE AND PRECEPTS OF JESUS —J. C. Kumarappa	3	6
LIFE AND GOSPEL OF VIVEKANANDA —Romain Rolland	13	6
WOMEN AND SOCIAL INJUSTICE—M. K. Gandhi	10	0
GANDHIJI'S CORRESPONDENCE WITH THE GOVERNMENT (1922-44)—M. K. Gandhi	5	9
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
STORY OF SATARA—Major B. D. Basu, (I.M.S.)	15	0
GANDHI AND GANDHISM (A remarkable study of Gandhi showing the methods and principles, Volumes I and II—B. Pattabhi Sitaramayya, both	15	0
INDIAN CHRISTIANS (Biographical and critical sketches of poets, publicists of the Church)	7	6
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR —M. K. Gandhi	17	6
TALES FROM SANSKRIT DRAMATISTS (The famous plays of Bhasa, Sudraka, Kalidasa, Sri Harsha, Bhavabhuti and Visakhadatta)	5	0
INDIAN TALES OF—Fun, Folly and Folk lore	5	0
FAMOUS PARSIS	7	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION"

P/Bag, Phoenix, Natal

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal